

Salon hyvinvointisuunnitelma vuosille 2026–2030

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3				
2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma	5				
2.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo	6				
2.1.1 Elinolot	6				
2.1.2 Elintavat ja riskitekijät	8				
2.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo	11				
2.2.1 Turvallisuus	11				
2.3 Yhteisöllinen Salo	14				
2.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu	14				
2.3.2 Osallisuus	16				
3. Koko väestön ja työikäisten hyvinvointisuunnitelma	18				
3.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo	19				
3.1.1 Elinolot	19				
3.1.2 Elintavat ja riskitekijät	21				
3.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo	24				
3.2.1 Elinolot	24				
3.2.2 Turvallisuus	27				
3.3 Yhteisöllinen Salo	29				
3.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu	29				
3.3.2 Osallisuus	31				
4. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma	33				
4.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo	34				
4.1.1 Elintavat ja riskitekijät	34				
4.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo	36				
4.2.1 Elinolot	36				
4.2.2 Turvallisuus	38				
4.3 Yhteisöllinen Salo	40				
4.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu	40				
4.3.2 Osallisuus	42				
Lisätietoja:	44				
Liite 1. Hyvinvointisuunnitelman 2026-2030 lähtötilastot	45				

1. Johdanto

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) on pitkäjänteistä ja laaja-alaista työtä. Kaupungin sisäinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on toiminut entisessä ja nykyisessä Salossa yli 20 vuoden ajan. Työryhmä johtaa eri toimialojen välistä hyvinvointityötä ja sen suunnittelua, kehittämistä ja toimeenpanoa. Työryhmä huolehtii yhteistyön edellytyksistä eri toimijoiden kanssa sekä olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä. Lisäksi työryhmä koordinoi terveellisten elintapojen tukea ja monialaisten teemaryhmien työtä (esim. ehkäisevän päihdetyön ja mielen hyvinvoinnin edistämisen työryhmä ja ravitsemuksen yhteistyöryhmät).

Kaupungin oman toiminnan lisäksi HYTE-työtä tehdään monissa yhdistyksissä ja yhteisöissä ja ehkäisevää työtä, liittyen esim. päihteisiin, mielenterveyteen ja väkivaltaan, tehdään myös alueellisena yhteistyönä. Kaupunki tukee yhdistysten hyvinvointityötä monialaisella yhteistyöllä sekä avustuksin. Kaupunki tekee hyvinvoinnin edistämistyötä eri palveluissa tiiviissä kumppanuudessa paikallisten yhdistysten ja seurojen kanssa, jotka ovat keskeisiä toimijoita lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyneiden arjen hyvinvoinnin rakentamisessa.

Hyvinvointisuunnitelma sisältää lakisääteisesti valmisteltavat lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, koko väestön hyvinvointisuunnitelman, joka sisältää myös työikäisiin kohdistuvat toimenpiteet sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman. Hyvinvoinnin edistämisen toteuttamiseksi kunnan eri toimialojen ja palvelujen on asetettava työlle yhteiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit työn arvioimiseksi.

Hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi sekä mittarit arviointiin. Tavoitteet yhdistyvät kaupunkistrategiaan ja kaupungin muihin hyvinvointia edistäviin ohjelmiin kuten esim. Ilmas-to- ja ympäristöohjelmaan. Suunnitelman toimenpiteitä voidaan tarvittaessa tarkentaa ja lisätä osana kaupungin vuosittaista taloussuunnittelua. Suunnitelman toteutumista seurataan lakisääteisesti valtuustolle vuosittain annettavilla hyvinvointiraporteilla sekä kerran valtuustokaudessa tehtävällä laajalla hyvinvointikertomuksella.

Hyvinvointisuunnitelmaan valitut mittarit löytyvät pääosin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ylläpitämistä valtakunnallisista tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanetistä, kouluterveyskyselyistä sekä aikuisten Terve Suomi- tutkimuksista. Mittareiden valinnassa on huomioitu THL:n kunnille antamat suositukset hyvinvointisuunnitelmien ja -kertomusten vähimmäistietosisällöistä sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) esittämät toiveet kuntien ja Varhan yhteisistä seurantamittareista. Lisäksi mukana on mittareita joistakin muista valtakunnallisista tiedonkeruujärjestelmistä sekä kaupungin eri palveluiden keräämistä tiedoista ja tilastoista. Kunnat saavat valtionosuuden lisäosaa eli ns. HYTE-kerroin rahaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työhön ja tähän HYTE-kertoimeen vaikuttavat tulosindikaattorit (5 kpl) ovat mittareissa mukana. Mittarit on numeroitu ja niiden esiintymisjärjestyksessä ja sama numerointi on käytössä suunnitelman liitteenä olevassa tilasto-osassa.

Hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden valmisteluun ja valintaan on osallistunut yli 30 kaupungin eri palvelujen asiantuntijaa. Suunnitelman yhtenä tavoitteena on tehdä näkyväksi kaupungissa tehtävää monialaista ja laajaa hyvinvoinnin edistämisen työtä. Suunnitelmaan on kirjattu erityisesti kehittämistyötä havaittujen hyvinvointihaasteiden osalta.

Hyvinvointisuunnitelmaan on valittu kolme teemaa, jotka ovat: **Hyvinvoivien asukkaiden Salo, Viihtyisä ja turvallinen Salo** sekä **Yhteisöllinen Salo**. Jokaista teemaa on käsitelty lasten ja nuorten, koko väestön ja työikäisten sekä ikääntyneiden osalta. Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on asetettu teemoittain ja ikäryhmittäin.

Suunnitelman tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit on jaettu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määrittelemien hyvinvoinnin osatekijöiden alle. Näitä osatekijöitä ovat elinolot, elintavat & riskitekijät, johon sisältyvät päihteet, liikunta ja ravinto sekä mielenterveys & elämänlaatu, turvallisuus ja osallisuus.

Asetetut toimenpiteet koskevat suunnitelmassa valittua väestöryhmää pääosin kokonaisuudessaan. Kaupungin palveluissa tehtävä terveellisten elintapojen edistäminen kohdistuu pääsääntöisesti koko väestöön esim. opetuksen ja viestinnän keinoin. Nuorisopalvelujen kohdennettujen palvelujen tavoitteena

on mm. itsetunnon vahvistaminen, elämänhallinnan tukeminen, mielenterveyden ja tunteiden edistäminen. Työllisyys- ja kotoutumispalveluista asiakas ohjataan tarvittaessa sosiaali- ja terveystieteiden pariin. Liikuntapalvelut toteuttaa monenlaisen ryhmätoiminnan lisäksi yksilöllistä liikuntaneuvontaa.

Eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevia kuntalaisia kohdataan kaikissa edellä mainituissa palveluissa. Itsemääräämisoikeus takaa jokaiselle oikeuden hakeutua tai olla hakeutumatta palvelujen piiriin ja vaikka yksinäisiä on mm. tästä syystä vaikea tavoittaa. Kunnan tulee kuitenkin huolehtia siitä, että myös haavoittuvassa asemassa olevat kuntalaiset tulevat kuulluiksi ja heidän hyvinvointiaan tulee pyrkiä edistämään myös erilaisin kohdennetuin tukitoimin kunnan eri palveluissa. Kaikkien tukitoimien kuvaaminen hyvinvointisuunnitelmassa ei kuitenkaan ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista.

Hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa ja ikääntyneiden palveluissa vastataan monenlaisiin avun ja tuen tarpeisiin. Terveystieteiden palveluissa annetaan laaja-alaisesti yksilöllistä terveys- ja elintapaneuvontaa sekä tehdään terveystarkastuksia. Nämä palvelut eivät ole osa kaupungin hyvinvointisuunnitelman sisältöjä, vaikkakin yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa tehdään ja on osin suunnitelmassa kuvattu.

2. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on koottu erityisesti lapsiin, nuoriin ja perheisiin kohdistuvat tavoitteet ja toimenpiteet, mutta heihin kohdistuvia toimenpiteitä on kirjattu myös koko väestöä koskevaan suunnitelman osaan (kappale 3). Valtakunnallisia mittareita ei ole muokattu, jotta ne ovat vertailukelpoisia muiden kuntien tietoihin, joita esim. Varsinais-Suomen hyvinvointialueella tai laajemmin tehtävässä yhteistyössä käytetään.

2.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo

2.1.1 Elinolot

TAVOITE

Tehdään toimia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin eteen ja ennaltaehkäisevästi niin, että lastensuojelun asiakkuuksien tarve vähenee.

Toimenpiteet

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjatut toimenpiteet.
- Varhainen puuttuminen kaupungin palvelujen piirissä havaittuihin ongelmiin, jotka heikentävät lasten ja nuorten hyvinvointia.
- Toteutetaan tiivistä ja monialaista yhteistyötä Varhan perhekeskuspalvelujen kanssa.

Mittari

1) Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0–17-vuotiaat vuoden aikana, % samanikäisestä väestöstä.

TAVOITTEET

Oppivelvollisuutensa päättäneet nuoret ja nuoret aikuiset saavat monipuolista ja riittävää tukea jatko-opintoihin ja työnhakuun.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten määrä laskee vähintään valtakunnan tasolle.

Ehkäistä lasten ja nuorten päihteiden käytön aloittaminen sekä puuttua varhaisessa vaiheessa jo alkaneeseen päihteiden käyttöön riippuvuuden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

Toimenpiteet

Työllisyyspalveluissa (työllisyysohjelma) panostetaan erityisesti nuorten työnhakijoiden palveluun:

- Nuoret palveillaan kasvokkain, jolloin ohjaus on tehokkaampaa.
- Nuorten työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (Ohjaamo ja TYM eli Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli) ja siinä tiivis viranomaisyhteistyö sekä yhteistyö kotoutumispalveluiden kanssa.
- Nuorisotakuun toteuttaminen: viimeistään 3 kk työttömyyden kohdalla nuori ohjataan työhön, koulutukseen tai palveluun.
- Erityishuomio kotoutuvien nuorten palvelujen kehittämiseen.
- Nuorille aikuisille sopiva kotoutumista tukeva toiminta, kuten esim. kielikahvila, naisten klubi, Hang out –toiminta, kotivanhemmille suunnattu toiminta.
- Etsivällä nuorisotyöllä tavoitetaan nykyistä enemmän vieraskielisiä nuoria.
- Etsivän nuorisotyön yhteydenotoissa tavoittamattomien nuorten määrän vähenee.
- Nuorten työpajatyöskentelyssä toteutetaan sosiaalista vahvistamista.
- Puututaan yhteisillä malleilla lasten ja nuorten ongelmiin heti niiden ilmaantuessa (esim. nikotiinituotteiden käytön puuttumismalli).

Mittari

2) Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % samanikäisestä väestöstä (kuntien HYTE-kertoimen tulosindikaattori).

”

Salossa saisi olla enemmän työllistymismahdollisuuksia ja muita tulevaisuutta edistäviä asioita.”

”

Hyvin toisen asteen opiskeluvaihtoehtoja!”

2.1.2 Elintavat ja riskitekijät

TAVOITTEET

Useita terveyttä edistäviä elintapoja omaavien lasten ja nuorten määrä kasvaa.

Heikon fyysisen suorituskyvyn omaavien lasten määrä vähenee.

Ylipainoisten lasten ja nuorten määrä ei kasva.

Toimenpiteet

Varhaiskasvatusikäiset

- Ruokakasvatuksen Nykytila-arviointien tekeminen varhaiskasvatusyksiköissä vuosittain tai kahden vuoden välein (alkaen 2026). Yhteistyöpalaverit ravitsemuspalveluiden kanssa vuosittain.
- Neuvokas perhe -toimintamallin hyödyntäminen ruokakasvatuksessa ja vahvuus- ja voimavarakeskeisessä perheen hyvinvoinnin tukemisessa.
- Yhteiset lasten ja vanhempien liikunnalliset tapahtumat päiväkodeissa kahdesti toimintakaudessa.
- Toteutetaan lasten liikuntasuosittelun mukaisesti aktiivista liikkumista varhaiskasvatuspäivän aikana sekä sisällä että ulkona.
- Varhaiskasvatus tekee yhteistyötä ravitsemusterapeuttien kanssa lasten lihavuuteen liittyen, neuvola on lähettävä taho.
- Varhaiskasvatus- ja liikuntapalvelut ovat aloittaneet uusien päiväkotien pihojen yhteissuunnittelun ja tästä toimintatavasta tehdään pysyvä malli.

- Perheiden liikuntaryhmien osalta jatketaan ja lisätään liikuntaryhmiä perheille. Tavoitteena on lasten liikunnallisen elämäntavan omaksuminen, missä vanhemmat ovat ensisijaisia esimerkkejä.
- Viestitään liikunnan merkityksestä. Tuotetaan liikkumiseen kannustavat ja liikkumisen tärkeydestä muistuttavia videoita kaupungin verkkosivuille, päiväkotien vanhempainiltoihin ja koteihin. Järjestetään asiantuntijaluentoja verkossa.

Kouluikäiset

- Ylläpidetään ja kehitetään koulupihoja ja koulujen lähiliikuntapaikkoja liikkumiseen kannustaviksi huomioiden myös tukea tarvitsevat lapset
- Huoltajien ja oppilaiden tiedottaminen unen, ateriaritmin (suun terveys) ja ravinnon vaikutuksesta oppimiseen ja hyvinvointiin vähintään kahdesti vuodessa.
- Aktiiviset siirtymät, välituntitoiminta, arjen liikkumista tukevat käytännöt kouluissa (käsittely vuosittain yhteisöllisessä opiskeluhuollossa).
- Koulu Personal trainer – toiminta (nuorten liikuntaneuvonta) yläkouluikäisille.
- Jatketaan alakoulujen välituntiliikuttajien (Välkkärit) kouluttamista ja toimintaa.
- Toteutetaan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa ruokakasvatuksessa: Ruokakasvatusta käsitellään yhteisöllisessä opiskeluhuollossa yhdessä ravitsemispalvelu-

jen kanssa vähintään joka toinen vuosi. Tehdään Nykytila-arviointi, laaditaan toimenpiteet ja arvioidaan niitä. Siirtymävaiheen vanhempainilloissa yhtenä teemana on ruokakasvatus ja sen kulttuurinen merkitys ja ravitsemus oppilaan hyvinvoinnin perustana.

- Maistuva koulu -toimintamallin hyödyntäminen ruokakasvatuksessa ja vahvuus- ja voimavarakeskeisessä lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukemisessa.

Kaikenikäiset lapset ja nuoret

- Edistetään perheiden luonnossa liikkumista ja liikkumisen olosuhteita. Toteutetaan luontoliikunnan & luonnon virkistyskäytön suunnitelmaa.
- Ylläpidetään ja kehitetään yhdistysyhteistyötä matalan kynnyksen liikuntatoiminnassa sekä kannustetaan eri tavoin lapsia ja nuoria mukaan harrastustoimintaan.
- Ravitsemispalvelut tekevät säännöllistä yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa, tiedottavat huoltajia vähintään vuosittain ja ylläpitävät henkilöstön ruokakasvatusosaamista.

Mittarit

3) 4–5-luokkalaisten ja 8–9-luokkalaisten, joilla on kolme terveyttä edistävää elintapaa, % -osuus kaikista.

Terveyttä edistävät elintavat ovat: syö aamupalaa joka arkiamu, liikkuu vähintään tunnin päivässä ja nukkuu mielestään tarpeeksi (4–5 lk) / nukkuu vähintään 8 tuntia (8–9 lk).

4) Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8–9-luokkalaisista (kuntien HY-TE-kertoimen tulosindikaattori).

5) Ei syö koululounasta päivittäin.

6) Fyysinen suorituskyky (MOVE -mittaus) on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, % -osuus kaikista 5. ja 8. luokan oppilaista.

Laskenta sisältää kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet.

7) Ylipainon yleisyys 2–16-vuotiailla.

TAVOITE

Lasten ja nuorten nikotiinituotteiden käytön aloittamisen ehkäisy.

Toimenpiteet

- Perusopetuksen, lukioden, nuorisotilojen ja leiri- ja retkitoiminnan nikotiinin käytön puuttumismallin käyttö (ns. Salo-malli).
- Päihdekasvatustuntien lisääminen ala- ja yläkouluissa.
- Lounais-Suomen Syöpäyhdistyksen terveystieteiden toiminta yläkouluissa.

Mittarit

8) Käyttänyt tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran, % 4–5-luokan oppilaista.

9) Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkötupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8-9 -luokkalaisista ja lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijoista.

TAVOITE

Nuorten alkoholinkäytön ehkäisy ja vähentäminen.

Toimenpiteet

- Nuorten Valomerkki –toiminnan kehittäminen ja jalkauttaminen kaupungin palveluna.
- Pakka –toiminta (esim. Älä välitä -kampanja, ostokokeet, alkoholilupalausunnot).
- Päihdekasvatuksen lisääminen perusopetuksessa.

Mittari

10) Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % samanikäisistä.

TAVOITE

Lasten ja nuorten ruutuaika ei ylitä suosituksia heidän hyvinvointiaan heikentäen.

Lapsi ja nuori kykenee itse hallitsemaan omaa ruutuaikansa käyttöä aikuisten tuella.

Toimenpiteet

- Huoltajien kasvatustyön tukeminen ja hallitun digivälineiden käytön materiaalin työstäminen ja jakaminen perheille.
- Digiturvaan ja digihyvinvointiin liittyvien taitojen opettaminen lapsille ja nuorille.

Mittari

11) Liialliseksi koettu netin käyttö (summaindikaattori Excessive Internet Use), % samanikäisistä.

TAVOITE

Nuorten huumekokeilujen ja huumeiden käytön vähentäminen.

Toimenpiteet

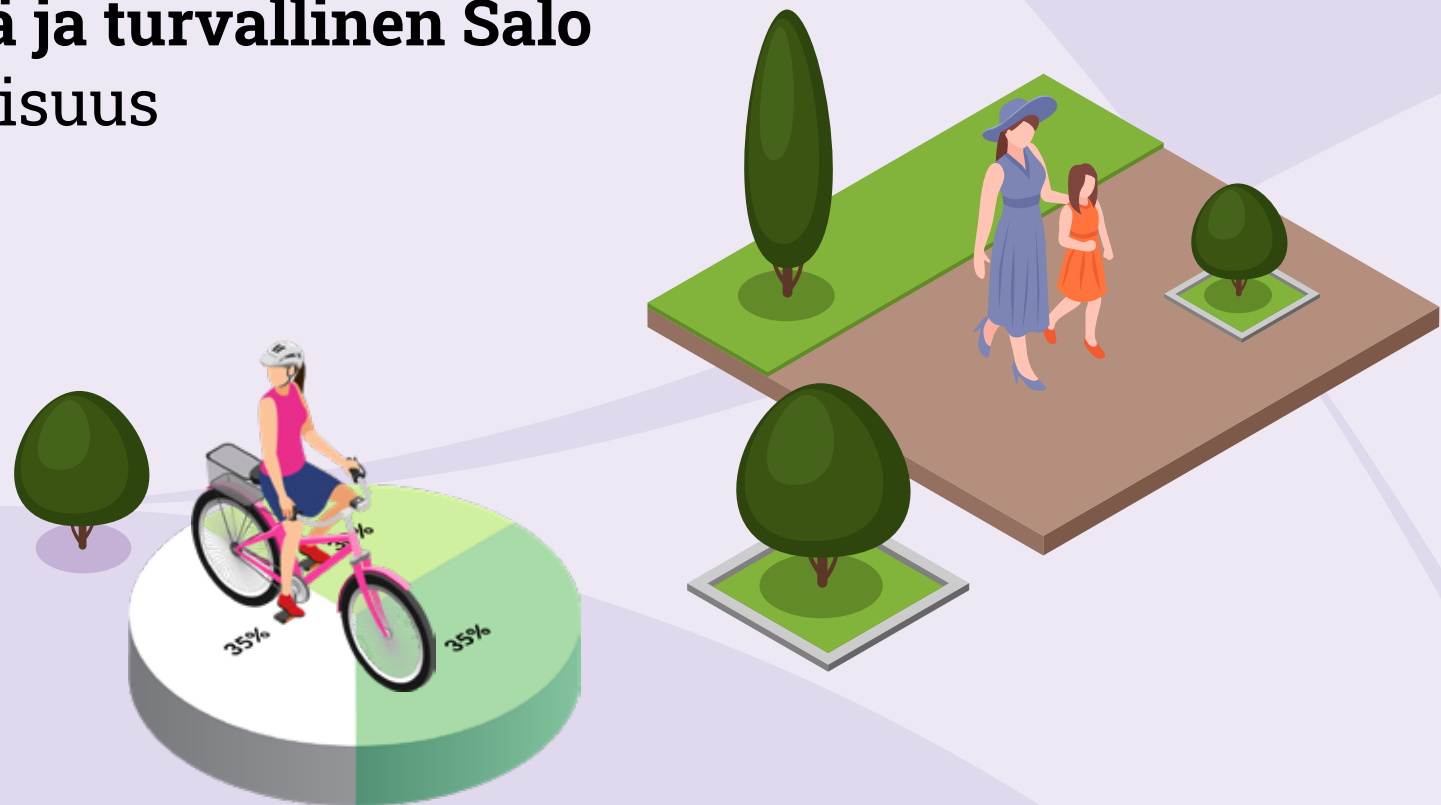
- Päihdekasvatuskokonaisuus 5-9 -luokkalaisille.
- Valomerkki -toiminta.

Mittari

12) Kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran, % samanikäisistä.

2.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo

2.2.1 Turvallisuus

TAVOITE

Kiusaamista kokeneiden lasten ja nuorten osuus vähenee.

Itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus vähenee.

Lapset ja nuoret tuntevat olonsa koulussa turvallisiksi.

Koululaisten uimataito on opetussuunnitelman edellyttämällä tasolla.

”

”Täällä on nuorilla kiva yhteisö, kaikki tuntee kaikki. Kaikki on vähän niin kuin kavereita keskenään.”

Toimenpiteet

- Tunnekasvatus ja Pisarapuuttumisen toimintamalli on käytössä kaikissa päiväkodeissa.
- Koulukohtaiset yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikellot & toimenpidesuunnitelmat luku-vuosittain. Suunnitelmiin sisältyy tavoitteet, toteutus ja arviointi vuosittain.
- Harrastuksen hyvinvointivaikutuksia mitataan asiakaspalautekyselyssä kaupungin järjestämissä palveluissa.
- Tuetaan yhdistyksiä harrastustoiminnan yhteisöllisyyden ja osallisuuden vahvistamisessa sekä kiusaamisen ehkäisyssä.
- Turvallisemman tilan periaatteet on otettu käyttöön sivistyspalvelujen eri toiminnoissa ja kaupungin kaikissa tiloissa.
- Verso-malli käytössä yläkouluissa (oppilaitten välisten ristiriitoihin keskittyvä osallistava vertaissovitteluprosessi).
- Koulujen uimaopetuksella varmistetaan, että perusopetussuunnitelman mukaiset uimataitovaatimukset täyttyvät.

Mittarit

13) Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % samanikäisistä.

14) Hyvinvointiprofiilikyselyn kysymykset ”Minua pelottaa koulussa” ja ”Minua ei kiusata koulussa”.

Hyvinvointiprofiilikysely täytetään Salossa vuosittain vähintään vuosiluokilla 4–9 ja lukiokoulutuksessa. Kyselyssä kartoitetaan oppilaiden näkemyksiä koulunkäynnin eri osa-alueilla.

15) Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, 4–5-luokkalaiset, % samanikäisistä.

16) Tuntee itsensä yksinäiseksi, 8-9 -luokkalaiset, % samanikäisistä.

17) Tuntee, että koulussa on aina tai usein turvallinen olo, % samanikäisistä.

18) Harrastuskyselyn tulokset.

Kaupungin harrastustoimintaa järjestävät palvelut kysyvät osallistujien kokemuksia harrastustoiminnasta viihtymisestä.

19) Hyvinvointiprofiilikyselyn vahvuudet ja voimavarat osio kehittyvä positiivisesti.

Vahvuudet ja voimavarat -osiossa mitataan toimintaa toisten kanssa, omaa toimintaa, iloa ja palautumista 5. ja 8. luokkalaisten osalta.

20) Perusopetuksen oppilaiden uimataito 2. ja 9. luokan päättyessä, % vaatimukset täyttävät oppilaat kaikista.

Oppilas täyttää valtakunnallisen opetussuunnitelman vaatimukset, ellei fyysistä estettä uimataidon saavuttamiselle ole. 2. luokan päättyessä: Oppilas

hallitsee alkeisuiumataidon: kastautuminen ja ui 10 metriä yhdellä uintitavalla. 9. luokan päättyessä: Oppilas osaa uida Pohjoismaiden uimataidon kriteerit (syvässä vedessä 200 m, josta 50 m selälään) täyttäen, pelastautua ja pelastaa vedestä.

TAVOITE

Väkivaltaa (henkinen ja fyysinen väkivalta sekä seksuaalisen häirintä ja väkivalta) kokeneiden lasten ja nuorten määrä vähenee.

Toimenpiteet

- Perustetaan moniammatillinen väkivallan ehkäisyn työryhmä, joka kokoontuu ja toimii säännöllisesti.
- Valmistellaan moniammatillisesti ja otetaan käyttöön puuttumismalli, jolla puututaan väkivaltaan ja pyritään ehkäisemään väkivaltaa.

Mittarit

21) Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % samanikäisistä.

22) Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, 4–5-luokkalaiset % samanikäisistä.

23) Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, 8–9-luokkalaiset, lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1.–2. vuoden opiskelijat, % samanikäisistä.

”

Tunnen oloni turvalliseksi.”

”

Meidän kuntalaisten toinen toistemme arvostaminen, tasa-arvoinen suhtautuminen toisiimme.”

2.3 Yhteisöllinen Salo

2.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu

TAVOITE

Lapset ja nuoret ovat tyytyväisiä elämäänsä ja ahdistuksen kokemus vähenee.

Toimenpiteet

- Koulujen kerhotoiminnan järjestäminen Suomen Harrastamisen Mallin mukaisesti.
- Kaupungin harrastustoiminnan tiimin säännöllinen työskentely.
- Saavutettavampi harrastus –toimintamalliin sitoutuminen.
- Koulukohtaiset toimenpidesuunnitelmat kirjataan yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikelloon vuosittain. Suunnitelmissa määritellään tavoitteet, toteutus ja arviointi vuosittain.
- Kulttuurikasvatussuunnitelma Nappulan toteuttaminen. Kirjastoissa esim. kirjavinkkaus ja tiedonhaun opetus eri ikäryhmille.
- Taiteen perusopetukseen laaja tarjonta.
- Alueellinen ja paikallinen moniammatillinen yhteistyö kaupungin mielenterveyden edistämistyössä.
- Pyritään mielenterveyttä edistävien vaikuttavien toimintamallien käyttöönottoon kaupungin toiminnassa.

Mittarit

24) Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus.

25) Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä.

26) Taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten ja nuorten määrä.

27 Koulujen hyvinvointiprofiili kysymys: "Minua pidetään koulussa ihmisenä, jolla on merkitystä".

”

Enemmän nuoria ja heidän taidettaan esille”

”

Esiintymismahdollisuuksia nuorten musiikkiprojekteille”

2.3.2 Osallisuus

TAVOITE

Lapset, nuoret ja heidän huoltajansa saavat osallistua kaupungin toiminnan suunnitteluun ja vaikuttaa omaan toimintaansa kaupungin palveluissa.

Lapset ja nuoret pystyvät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun.

Kaupunki tukee yhdistyksiä lasten ja nuorten osallistumisen ja harrastamisen lisäämiseksi.

Toimenpiteet

Alle kouluikäiset

- Varhaiskasvatukseen on muutettu henkilöstörakennetta vuoden 2030 vaatimusten mukaisesti ja palkattu varhaiskasvatuksen sosionomeja, joiden erityisosaaminen kohdentuu perheiden tukemiseen ja tarvittaviin palveluihin ohjaamiseen.
- Säännöllinen yhteistyö Varhan neuvola- ja perhetyön kanssa sekä säännöllinen hallinnon välinen yhteistyö. Perhetyö jalkautuu päiväkoteihin. Asiakkaat ohjautuvat varhaiskasvatuksesta perhetyöhön. Varhaiskasvatus ohjaa huoltajia Ihmeelliset vuodet -ryhmiin.
- Lapsia osallistetaan mukaan suunnitteluun päiväkotien uusissa investointikohteissa ja peruskorjauskohteissa.
- Mitataan osallistumisastetta varhaiskasvatukseen.

Kouluikäiset

- Opetuspalvelujen osallisuusmallin toteuttaminen (Salon lasten ja nuorten osallisuuden vuosikello) ja arviointi vuosittain koulujen arviointikertomuksissa.
- Nuoret osallistuvat nuorisotilojen toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.
- Nuorten harrastustoiveita kerätään vuosittaisilla 1–8-luokkalaisten harrastuskyselyillä, joiden tulosten pohjalta Mun juttu- harrastustoimintaa suunnitellaan.
- Lapset ja nuoret osallistuvat opistopalveluiden opetuksen suunnitteluun ja antavat systemaattisesti palautetta opistojen arjen käytäntöjen ja pedagogiikan kehittämistyön tueksi.
- Lapset ja nuoret osallistuvat joidenkin kulttuurikasvatussuunnitelman sisältöjen suunnitteluun ja valintaan.
- Lapsia ja nuoria kuullaan kulttuuripalvelujen työpajoja suunniteltaessa.

Kaikenikäiset lapset ja nuoret

- Kaupunki tukee yhdistyksiä eri tavoin laaja-alaisessa lasten ja nuorten harrastustoiminnan tarjoamisessa ja järjestää harrastamisen mahdollisuuksia yhteistyössä yhdistysten kanssa.
- Lapsia ja heidän huoltajiaan osallistetaan valitujen uudistettavien leikkipaikkojen, päiväkotien ja koulupihojen suunnitteluun esimerkiksi leikki- ja liikuntavälineiden valintamahdollisuuksien kautta.
- Lasten ja nuorten osallistamisen toimenpiteissä huomioidaan myös tukea tarvitsevat lapset ja nuoret

Mittari

28) Voi vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee.

29) Luottaa saavansa apua, kun tarvitsee.

30) Kaupungin harrastustarjonnan (kaupungin ja kaupungin tukemien yhdistysten järjestämä) laajuus ja saavutettavuus.

”

Salossa järjestetään ihan hyviä tapahtumia nuorille.”

3. Koko väestön ja työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Tässä suunnitelman osassa käsitellään koko väestöön kohdistuvia hyvinvointia edistäviä kaupungin toimia sekä erityisesti työikäisiin kohdistuvia toimia.

3.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo

3.1.1 Elinolot

TAVOITE

Väestön työkyky lisääntyy.

Toimenpiteet

- Työllisyyspalveluissa kehitetään tunnistamista ja ohjausta työkyvyn arviointeihin.
- Hyvinvointialueen ja Kelan kanssa tehtävä tuloksekas yhteistyö työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa lain edellyttämästi.
- Erityisesti pitkään työttömänä olleiden tai pitkäaikaistyöttömyyden riskissä olevien työnhakijoiden aktiivinen ohjaus TE-palveluihin ja aktivointiasteen nostaminen.

Mittari

31) Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % samanikäisestä väestöstä (kuntien HYTE-kertoimen tulosindikaattori).

32) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % samanikäisestä väestöstä (kuntien HYTE-kertoimen tulosindikaattori).

Säilyttää luontoa mahdollisimman paljon, myös keskustan alueella. Huomioitava jokirannan siisteys, enemmän roskiksia.”

Pitää huolta siitä että lähiluonto säilyy ja rakentamisessa huomioidaan aina luontoarvot ja hyvät kevyen liikenteen väylät”

3.1.2 Elintavat ja riskitekijät

TAVOITE

Tupakka- ja nikotiinituotteita säännöllisesti käyttävien aikuisten (työikäiset ja ikääntyneet) määrä pienenee.

Toimenpiteet

- Paikallinen ja alueellinen terveysviestintä yhteistyössä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa.
- Salo on osallisena Varhan johtamassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön tiedon johtamisen hankkeessa v. 2026–2028.
- Kaupungin tilat ovat nikotiinittomia, nikotiinitomuus huomioidaan päätöksissä ja vuokrasopimuksissa.

Mittari

33) Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus, % 20–64 -vuotiaista.

TAVOITE

Alkoholia liikaa käyttävien määrä (työikäiset ja ikääntyneet) pienenee.

Toimenpiteet

- Paikallinen ja alueellinen monikanavainen terveysviestintä yhteistyössä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa.
- Käynnistettävällä hyvinvointipisteellä järjestetään säännöllisiä, tutkittuun tietoon perustuvia teemaluentoja alkoholin riskikäytöstä ja sen ehkäisystä.
- Salo on osallisena Varhan johtamassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön tiedon johtamisen hankkeessa v. 2026–2028.

Mittari

34) Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C), % 20–64-vuotiaista.

TAVOITE

Stimulanttihuumeiden ja kannabiksen käyttö Salossa vähenee.

Toimenpiteet

- Ennaltaehkäisyn aloittaminen ennen päihdekokeiluja lisäämällä päihdekasvatusta jokaiselle kouluasteelle ja varhaisen puuttumisen menetelmien kehittäminen.
- Paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyö mm. tiedottamisen osalta.
- Salo on osallisena Varhan johtamassa alueellisessa ehkäisevän päihdetyön tiedon johtamisen hankkeessa v. 2026–2028.

Mittarit

35) Stimulanttihuumeiden käyttö jätevesiverkoston alueella.

36) Kannabista 12 viime kuukauden aikana käyttäneiden osuus, % 20–64-vuotiaista.

”

Maauimala, olisi hyötyä todella monille”

TAVOITE

Vähintään terveysliikuntasuosituksen mukaisesti liikkuvien työikäisten osuus kasvaa.

Lihavien osuus aikuisväestössä ei kasva.

Kävelyn ja pyöräilyn kulkumuoto-osuus kasvaa.

Toimenpiteet

- Työllisyyspalveluista voidaan aktiivisesti ohjata kohderyhmää liikuntaneuvontaan ja/tai liikuntamahdollisuuksiin yhteistyössä liikuntapalvelujen ja kansalaisopiston kanssa.
- Hyvinvointiviestintä ravitsemuksesta ja liikunnasta yhteistyössä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa.
- Liikuntaneuvonnan edelleen kehittäminen ja laajentaminen. Liikuntaneuvojien pääsy Varhan potilastietojärjestelmään, Varha-kunta kirjaaminen kaksisuuntaista, yhteistyö ja vaikuttavuus, laadun parantaminen ja tasalaatuisuuden varmistaminen.
- Luontoliikunnan ja luonnossa liikkumisen terveysvaikutusten tietoisuuden lisääminen ja tapahtumien järjestäminen.
- Luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelman toteuttaminen, olosuhteiden kehittäminen.
- Muiden liikuntaolosuhteiden ja niiden saavutettavuuden kehittäminen.
- Liikkumaan kannustaminen erilaisten kampanjoiden avulla.

- Seura- ja yhdistysyhteistyön lisääminen matalan kynnyksen toiminnassa / toiminnan lisääminen.
- Haetaan ja saadaan valtionavustus ja laaditaan vuoden 2026 aikana Kävelyn ja pyöräilyn kehittämisohjelma, jossa laaditaan toimenpide- ja ohjelmasta vuosille 2026-2030 kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden parantamiseksi. Ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen talousarvion määrärahojen puitteissa eri vuosina.

Mittarit

37) Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvat, % 20–64-vuotiaista.

38) Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI vähintään 30 kg/m²), % 20-64 -vuotiaista.

”

Vuohensaari ja muut lähellä olevat luontokohteet tukevat hyvinvointia. Syys- ja talvi-iltoina pimeä tulee jo työpäivän päätyttyä, jolloin kaipaisiin muuta tekemistä tai valaistettuja luontokohteita.”

3.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo

3.2.1 Elinolot

TAVOITTEET

Salolaisten tyytyväisyys oman asuinalueen olosuhteisiin kasvaa.

Viihtyisän kaupunkiympäristön kehittäminen.

Kaikille kaupunkilaisille on tarjolla elämäntilanteeseen sopiva asunto viihtyisässä ja toimivassa asuinympäristössä.

Viherkertoimen käyttöönotto kaavoituksessa.

Toimenpiteet

- Jokivarren yleissuunnitelman valmistuminen ja toimenpiteiden valmistelu vuosittain.
- Ollikkalan asuntoalueen asumisviihtyvyyden lisääminen.
- Julkisen taiteen ohjelman tekeminen ja julkisen taiteen määrän lisääminen.
- Kaupunkilaisille on tarjolla kohtuuhintaisia asuntoja.
- Kuntalaisille tarjotaan apua asumisen haasteisiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Luodaan ajantasainen tilannekuva kaupungin asunnottomuustilanteesta ja riskiryhmistä asunnottomuuden suhteen.
- Katuympäristön puuston lisääminen ja lisäämisen mahdollisuuksien edistäminen katualueiden peruskorjauksien yhteydessä.
- Kesäkuukaistutuksien lisääminen katuympäristössä mm. erillisten istutusastioiden avulla.
- Luonnon monimuotoisuuden edistäminen viheralueiden hoitokäytäntöjä kehittämällä.

- Valmistellaan viherkertoimen laaja-alaista käyttöönottoa.

Mittarit

39) Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % 20–64-vuotiaista.

40) Kirjattujen toimenpiteiden toteutuminen/edistyminen vuosittain

Esim. julkisen taiteen toteutetut teokset, uudet istutetut katupuut, toteutuneet luonnon monimuotoisuutta edistäneet kohteet.

***Torille nähtävyys,
taidetta, suihkulähde***

TAVOITE

Lähivirkistykseen soveltuvien alueiden kestävä kehittäminen.

Toimenpiteet

- Asemakaavassa viheralueille sijoitettavia ulkoilureittejä toteutetaan vuosittain. Pääpaino toteutuksissa on Salonjoen varren rantapuistot, mutta mahdollisuuksia ulkoilureittien toteuttamiseen muillakin alueilla etsitään vuosittain aktiivisesti.
- Luontoliikunnan ja virkistyskäytön suunnitelman toteuttaminen.
- Ilmasto- ja ympäristöohjelman mukaisesti luonnon monimuotoisuuden edistäminen.
- Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuus päästä monimuotoisiin luontokohteisiin.
- Ohjataan kuntalaisia toimimaan vastuullisesti ja kestävästi luontokohteissa.

Mittarit

41) Ylläpidettävien luontokohteiden määrä ja alueellinen kattavuus.

42) Valikoitujen luontoliikuntareittien ja -kohteiden kävijämäärät.

43) Ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteiden toteuttaminen luonnon monimuotoisuuden edistämisen osalta.

TAVOITE

Primääristen pienhiukkasten päästöjen vähentäminen.

Toimenpide

- Pienhiukkasten mittauksen toteuttaminen. Tarkemman tavoitteen ja toimenpiteiden asettaminen kaupungin eri alueilla, kun lähtötilanne on selvitetty.

Mittari

44) Primääristen pienhiukkasten päästöt Salossa.

Indikaattori ilmaisee Suomen tärkeimmän ympäristömyrkyn eli primääristen pienhiukkasten (PM2.5) päästöä. Kokonaispäästöissä yhdistyvät energiantuotannon, teollisuuden, liikenteen, jätteiden ja maatalouden päästöt. Pienhiukkaset aiheuttavat hengitettynä hengitystieoireiden pahentumista ja sydän- ja verisuonielimistön tauteja kuten sydäninfarkteja ja aivohalvauksia. Ne myös lisäävät keuhkosityövän riskiä.

”

Merkittyjä metsäpolkuja. Ei siis pururatoja, vaan reittejä metsään, kuten Märyssä.”

”

Jalkapallokentän ja pururadan ympäristö tulisi kehittää liikkuamiseen kannustavaksi.”

3.2.2 Turvallisuus

TAVOITE

Aikuisväestön (työikäiset ja ikääntyneet) turvallisuuden kokemus kasvaa.

Liikenneturvallisuuden parantaminen: vuoteen 2030 mennessä tieliikennekuolemien ja vakavien loukkaantumisen määrän puolittuminen vuoden 2020 tasoon nähden.

Sujuvan ja turvallisen liikkumisen edistäminen kaupungin henkilökuljetuksissa.

Esteettömyyden toimenpidesuunnitelman valmistuminen ja toteuttaminen.

Toimenpiteet

- Rasisminvastainen työ ja hyvien väestösuhteiden sekä suvaitsevaisuuden edistäminen.
- Väkivallan ehkäisyyn moniammatillinen työ yhteistyössä eri tahojen kanssa.
- Voimassa olevan liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttaminen.
- Keskustan alueen valaistussuunnitelman toteuttaminen.
- Kaupungin joukkoliikenteen tarjontaa laajennetaan aamuihin, iltoihin ja viikonloppuihin.
- Tietoisuutta joukko- ja palveluliikenteestä lisätään markkinoinnilla.
- Kuljetusten turvallisuutta kehitetään osallistamalla ja lähiliikkumisen suunnittelulla (kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman laatiminen ja toteuttaminen).

- Katujen ja yleisten alueiden esteettömyyden parantaminen, esteettömyyden toimenpideohjelman toteutuminen. Tehdään vuosittain pieniä toimenpiteitä (esim. luiskat, reunakiveykset ja päällysteet) kuntalaisten esittämien ja tarpeellisten kohteiden osalta.
- Viheralueilla sijaitsevien leikkipaikkojen peruskorjauksien yhteydessä leikkipaikat toteutetaan mahdollisimman esteettömiksi ja samalla niiden saavutettavuutta parannetaan esimerkiksi valaistusta parantamalla.

Mittarit

45) Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus, % 20–64-vuotiaista.

46) Joukkoliikenteen nousumäärät / vuosi ja oppilaskuljetuskyselyjen tulokset turvallisuuden osalta.

47) Toteutuneet toimenpiteet, esim. leikkipaikkojen peruskorjaukset, valaistukset, esteettömyystoimenpiteet, osallistaminen.

”

Haluaisin bussivuoroja myös iltoihin ja viikonloppuihin. Olen ajokortiton ja pysyn kyllä kulkemaan työmatkat busseilla, mutta harrastus- ja kulttuurimenoja tämänhetkinen tilanne rajoittaa.”

3.3 Yhteisöllinen Salo

3.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu

TAVOITE

Psyykkinen kuormitus vähenee ja elämänlaatu paranee.

Toimenpiteet

- Kulttuuriluotsitoiminnan vakiinnuttaminen Salossa.
- Mental Health Art Weekin toteuttaminen vuosittain.
- Viestintä mielenterveyden edistämiseen liittyen yhteistyössä hyvinvointialueen ja järjestöjen kanssa.
- Hyvinvointipiste-toiminnan käynnistäminen yhteistyössä Turun AMK:n ja järjestöjen kanssa.
- Laadukkaiden kulttuuri- ja kirjastopalvelujen tarjoaminen ja niitä käyttävien kuntalaisten osuuden kasvattaminen.

Mittarit

48) Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus, % 20–64-vuotiaista.

49) Elämänlaatunsa erittäin hyväksi tai hyväksi kokevien osuus, % 20–64-vuotiaista.

Elämänlaatuindikaattori on muodostettu (THL) WHO8-EUROHIS- mittarin sisältämien kahdeksan kysymyksen pohjalta.

50) Kuukausittain jotain kulttuuripalvelua käyttävät, % 20–64-vuotiaista.

51) Kirjastopalveluita vähintään kuukausittain käyttävät, % 20–64-vuotiaista.

”

Sinkuille eläkeläisille voisi kehittää tapamisia yksinäisyyden estämiseksi keskustan/Halikon alueelle.”

”

Kunnan tarjoamiin palveluihin olen itseasiassa aika tyytyväinen.”

3.3.2 Osallisuus

TAVOITE

Aikuisväestö kokee kuuluvansa Saloon ja kokee salolaisena olevansa merkityksellinen yhteisönsään.

Toimenpiteet

- Aktiivisen työvoimapolitiikan keinoin lisätään osallisuuden mahdollisuuksia, ohjaus työhön, koulutukseen ja TE-palveluiden piiriin.
- Kotoutumisen edistäminen kotoutumispalveluissa esim. monikielisen yhteiskuntaorientaation, kielikahviloiden ja kotivanhemmille suunnatun toiminnan keinoin.
- Kotoutumisen edistäminen kansalaisopistossa aikuisten perusopetuksen ja muiden suomen kielen kurssien avulla.
- Heikosti lukevien ja maahanmuuttajien suomen kielen taidon vahvistaminen, esim. selkokielen kirjallisuuden kokoelman kehittäminen.
- Joukkoliikenteen lisäämisellä edistetään erityisesti lasten, nuorien ja taloudellisesti heikommassa asemassa olevien kuntalaisten linkittymistä yhteisön aktiivisiksi ja tasa-arvoisiksi jäseniksi.
- Kulttuuri-, kirjasto- liikunta- ja opistopalveluiden suuntaaminen kaikille kaupunkilaisille, myös erityistä tukea tarvitseville (esim. kirjaston kotipalvelu).
- Kaupungin avustuksilla tuetaan monipuolista ja kaupungin omaa toimintaa täydentävää yhdistystoimintaa.

- Yhteisöllisyyttä vahvistetaan tarjoamalla kohtaamispaikkoja ja kaupungin tiloja yhdistysten järjestämään yhteisölliseen toimintaan.
- Päätetään yhdistysten pysyvästi käyttämien kaupungin tilojen käyttöehdoista ja vuokrista siten, että päätöksellä parannetaan yhdistysten mahdollisuuksia käyttää kaupungin tiloja ja että käyttömahdollisuudet ovat yhdenvertaiset eri yhdistyksille.
- Tarjotaan koulutusta kaupungin työntekijöille ja luottamushenkilöille osallisuuden ja osallistumisen teemoista, mikä lisää tietoisuutta ja valmiuksia edistää osallisuutta kaikessa toiminnassa. Tämä on osa kaupungin sisäistä kehittämistyötä ja perehdytystä. Henkilöstöpalvelut järjestää koulutuksia työssä olevalle henkilöstölle ja liittää osallisuustietoisuuden osaksi uusien työntekijöiden perehdytystä. Luottamushenkilöiden koulutus järjestetään valtuustokausittain osana perehdytystä.
- Jatketaan koulujen ylijäämäruuan jakoa maksutta kuntalaisille soveltuvilla kouluilla ja vapaaehtoisten saatavuuden mukaan.

Mittari

52) Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 20–64-vuotiaista.

Sisältää sen väestönosan, jolla osallisuusindikaattorin summapistemäärä on alle 50 pistettä.

53) Työttömyysprosentti.

46) Joukkoliikenteen nousumäärät (sama kuin kohdassa 3.2.2).

54) Kuntalaisten osallistuminen ja/tai tyytyväisyys kunnan järjestämiin vapaa-ajan palveluihin, eri palvelut asettavat omat tavoitteensa.

55) Yhdistysten kulttuuri-, liikunta- ja nuorisovastustusten määrä, € / asukas.

”

Lisää tekemistä lapsiperheille pimeän tai sateisen sään aikaan.”

4. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Ikääntyneiden suunnitelma on koko väestön tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka koskevat myös ikääntyneitä, täydentävä. Ikääntyneiden suunnitelmaan on kirjattu erityisesti ikääntyneisiin eli vähintään 65-vuotiaisiin kohdistuvia tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita.

4.1 Hyvinvoivien asukkaiden Salo

4.1.1 Elintavat ja riskitekijät

TAVOITE

Ikääntyneiden toimintakyky ja mahdollisuus itse-
näiseen elämään säilyy mahdollisimman pitkään.

Toimenpiteet

- Voimaa Vanhuuteen -toiminta ja VoiTas (voima-tasapaino) -ryhmien järjestäminen osana Varhan kaatumisten ennaltaehkäisy -ohjelmaa.
- Vertaisohjatun liikuntatarjonnan lisääminen yhteistyössä yhdistysten kanssa.
- Liikuntaneuvonta ikääntyneille.
- Toimintakykyä ylläpitävät ja lisäävät kurssit kansalaisopistossa.
- Kulttuuriluotsitoiminnalla helpotetaan ikääntyneiden osallistumista kulttuuritilaisuuksiin.

Mittari

56) 500 metrin matkan kävelemissä suuria vaikeuksia, % 75 vuotta täyttäneistä.

57) Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 75 vuotta täyttäneistä.

Perustuu kysymykseen: ”Pystyttekö yleensä seuraaviin arkipäivän askareisiin ja toimintoihin?”. Kysymyspatterissa alakysymyksinä oli a) **tekemään kevyitä kotitöitä b) tekemään kodin pieniä korjauksia c) hoitamaan päivittäisiä raha-asioita d) käymään ruokakaupassa.** Vastausvaihtoehtoina olivat 1) pystyn vaikeuksitta, 2) pystyn, mutta vaikeuksia on jonkin verran, 3) pystyn, mutta se on minulle erittäin vaikeaa ja 4) en pysty lainkaan. Tarkastelussa on mainituista alakysymyksistä vähintään yhteen vaihtoehtoon 3) tai 4) vastanneiden osuus.

58) Kirjattujen toimenpiteiden toteutuminen ja tulokset

Esim. voimaryhmät ja liikuntaneuvonta.

”

Varmuus, että meistä välitetään ja pidetään huolta”

4.2 Viihtyisä ja turvallinen Salo

4.2.1 Elinolot

TAVOITE

lääkäiden asiointi ja liikkuminen omassa arkiympäristössä on mahdollista.

lääkälle salolaisille on tarjolla elämäntilanteeseen sopiva asunto viihtyisässä ja toimivassa asuinympäristössä.

Toimenpiteet

- Penkkien lisääminen puistokäytävien ja kevyenliikenteen väylien varsille.
- lääkkäille on tarjolla kohtuuhintaisia ja esteettömiä asuntoja.

Mittarit

59) Paikalleen asennetut penkit puistokäytävien ja kevyenliikenteenväylien varsilla.

60) Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % 75 v. täyttäneistä.

”

Toivoisin pääkirjastoon omatoimimahdollisuutta tai paremmat aukioloajat viikonloppuisin”

”

Yhteisöllisiä tiloja, missä kohdata ihmisiä, missä olisi mahdollisuus esim. askarrella, neuloa sukkaa, jutella toisen ihmisen kanssa. Kaikille avoin tila, johon voi vaan astua sisään. Yhdessä tekemisen mahdollisuuksia niin keskustaan kuin kylillekin.”

4.2.2 Turvallisuus

TAVOITE

Ikääntyneiden elinympäristön turvallisuuden ja viihtyisyyden taso paranee

Toimenpiteet

- Pyritään varmistamaan turvalliset liikkumisolosuhteet ikääntyneille.
- Parannetaan esteettömyyttä sisä- ja ulkotiloissa.

Mittarit

61) Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus, % 65 v. täyttäneistä.

62) Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 v. täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä (kuntien HYTE-kertoimen tulosindikaattori).

”

**Suojateiden kohdalle
hyvät valaistukset”**

”

**Hyvä jalkakäytävien
ja pyöräteiden hiekoi-
tus liukkailla talvike-
leillä”**

4.3 Yhteisöllinen Salo

4.3.1 Mielenterveys ja elämänlaatu

TAVOITE

Ikääntyneiden mielenterveyttä ja elämänlaatua tukeva hyvinvointi vahvistuu.

Toimenpiteet

- Tuetaan ulkoilua ja arkista liikkumista yhteistyössä järjestöjen kanssa.
- Tuetaan järjestöjen hyvinvointia edistävää toimintaa ikääntyneille ja tarjotaan mahdollisuuksia vapaaehtoistoimintaan.

Mittari

63) Elämänlaatunsa erittäin hyväksi tai hyväksi kokevien osuus, % 65 v. täyttäneistä.

”

Kokoontumispaikkaa, jossa voi spontaanisti tavata muita kyläläisiä”

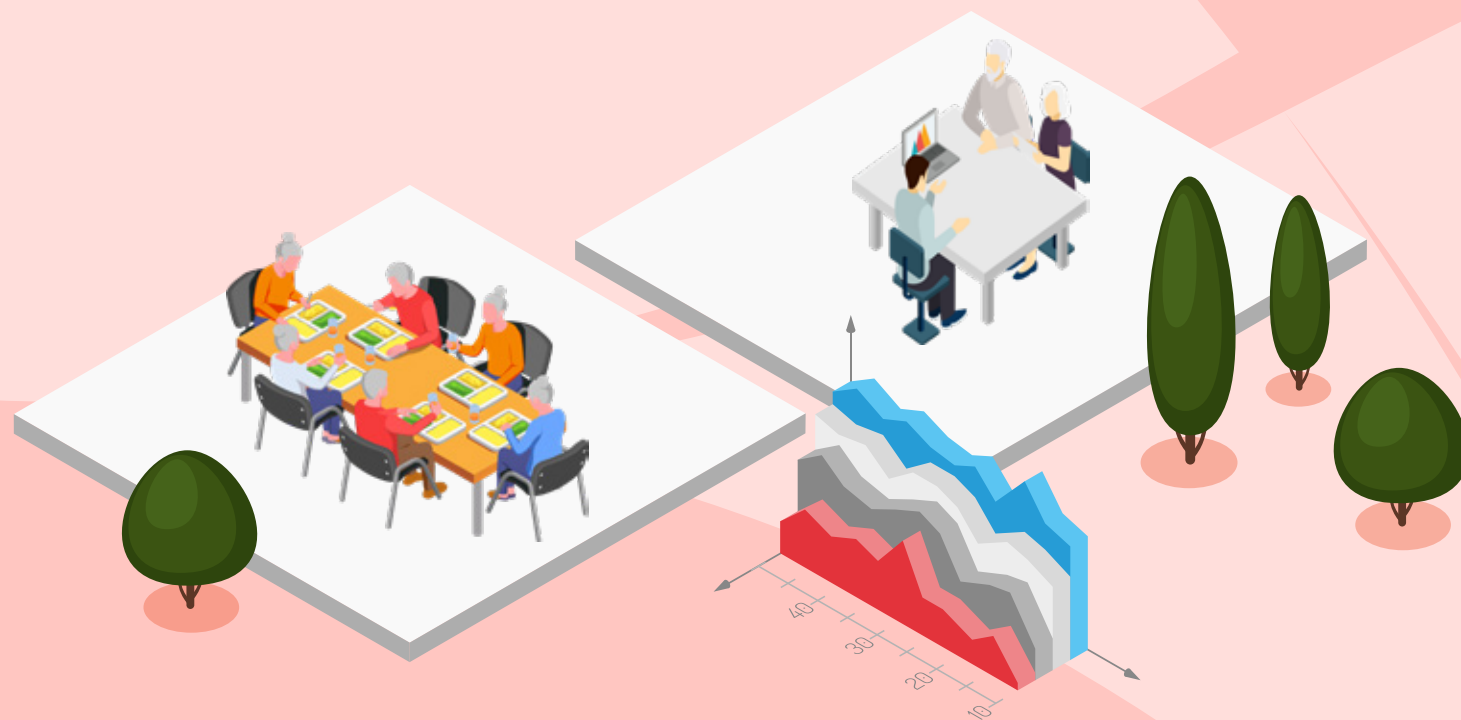

”

Tukea paikallisyhteisöissä, vapaaehtoistoimintaa paremmin. Säännölliset tiedotustilaisuudet esim tuki, kela, hoiva ym palveluista paikallisesti.”

4.3.2 Osallisuus

TAVOITE

Ikääntyneille on tarjolla osallistumisen mahdollisuuksia ympäri kaupunkia ja he kokevat kuuluvansa yhteisöön.

Ikääntyneet saavat tukea digitaalisten palvelujen käytössä.

Toimenpiteet

- Kaupunki tukee ikääntyneiden yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia edistävää yhdistystoimintaa avustuksin ja yhteisin tapaamisin ja yhteisellä kehittämistyöllä (esim. Ystäväpiiritoiminta ja Yhdessä kotikulmilla -toiminta).
- Ikääntyneiden maahanmuuttajien suomen kielen taidon vahvistaminen eri toimin.
- Kaupunki antaa ikääntyneille tukea digitaalisten palvelujen käytössä ja tekee asiassa yhteistyötä yhdistysten kanssa.
- Kulttuuriin osallistumisen kokemuksesta ja sen vaikuttavuutta ryhdytään mittaamaan ja palveluja kehitetään mittausten perusteella.

Mittari

64) Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % 75 v. täyttäneistä.

65) Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 65 v. täyttäneistä.

Sisältää sen väestönosan, jolla osallisuusindikaattorin summapistemäärä on alle 50 pistettä.

Että puhelimella saisi yhteyden, kaikilta ei suju netti"

Asun Rappulassa ja täälläkin asunee paljon eläkeläisiä, eli olisi mukava, kun olisi jokin kokoontumistupa "korttelin" eläkeläisille ja sama tila voisi toimia myös muille ikäryhmillekin tiettyinä aikoina."

Lisätietoja:

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA:

- Kouluterveyskysely (THL): <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>
- Ruokakasvatuksen nykytilan arviointi (Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry, Itä-Suomen yliopisto, Suomen Sydänliitto ry): <https://nykytila.fi/>
- Neuvokas perhe -toimintamalli (Suomen Sydänliitto ry): <https://neuvokasperhe.fi/>
- Maistuva koulu toimintamalli (Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry): <https://maistuvakoulu.fi/>
- Fyysisen toimintakyvyn mittaustapa Move! (Opetushallitus): <https://www.oph.fi/fi/move/mika-move/fyysinen-toimintakyky>
- Lasten ja nuorten osallisuuden vuosikello (Salon opetuspalvelut): <https://salo.fi/varhaiskasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opiskelu-koulussa/>
- Lasten digisuositukset 0–13-vuotiaille (THL): <https://thl.fi/aiheet/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/lasten-ja-nuorten-digitaalinen-hyvinvointi-ja-turvallisuus/lasten-digisuositukset-0-13-vuotiaille>
- Harrastamisen Suomen malli (Opetus- ja kulttuuriministeriö) <https://harrastamisensuomenmalli.fi/>

- Saavutettavampi harrastus -toimintamalli (Suomen lastenkulttuuriliitto), www.saavutettavaharrastus.fi/
- Kulttuurikasvatussuunnitelma Nappula (Salon kulttuuripalvelut): <https://salo.fi/vapaa-ai-ka-ja-matkailu/kulttuuri/lasten-ja-nuorten-kulttuuri/kulttuurikasvatussuunnitelma/>
- Nikotiinituotteiden käytön puuttumismallit Salon perusopetukseen, toiselle asteelle ja nuorisotyöhön (Salon kaupunki): <https://salo.fi/hyvinvointi-ja-osallisuus/ehkaiseva-paihde-tyo/lapset-ja-nuoret/>
- Pakka-toiminta (THL): <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihde-tyo/verkko-pakka-ehkaisevaan-paihde-tyohon>

KOKO VÄESTÖN, TYÖIKÄISTEN JA IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINTISUUNNITELMAT:

- Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet (Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitos, THL): www.sotkanet.fi
- Terve Suomi -tutkimus (THL): <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/terve-suomi-tutkimus>
- Kuntien HYTE-kerroin (THL): <https://thl.fi/aiheet/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>

- Esteettömyyden toimenpidesuunnitelma 2026–2027 (Salon kaupunki): <https://salo10.oncloudos.com/kokous/2026948-3-133653.PDF>
- Liikenneturvallisuussuunnitelma 2021 (Salon kaupunki): <https://salo.fi/asuminen-ja-ymparisto/kadut-liikenne-ja-yleiset-alueet/kadut-ja-liikennesuunnittelu/liikenneturvallisuus/>
- Luontoliikunnan ja luonnon virkistyskäytön suunnitelma 2025, luonnos (Salon liikunta- ja kulttuuripalvelut): <https://salo10.oncloudos.com/kokous/2025909-4-127736.PDF>
- Voimaa vanhuuteen -ohjelma (Ikäinstituutti): <https://www.ikiliikkuja.fi/voimaa-vanhuuteen-ohjelma/>

Liite 1.

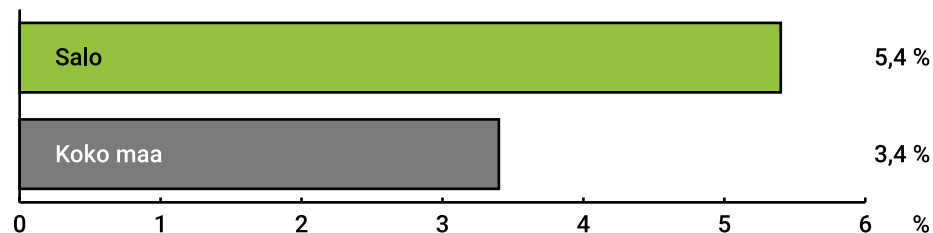
Hyvinvointisuunnitelman 2026-2030 lähtötilastot

Tilastot on koottu joulukuussa 2025 uusimmista saatavilla olevista tilastoista. Prosentit on pääsääntöisesti pyöristetty kokonaisluvuiksi, mutta hyvin pienissä prosenttiosuuksissa lukuihin on jätetty yksi desimaali tarkemman tilanteen kuvaamiseksi.

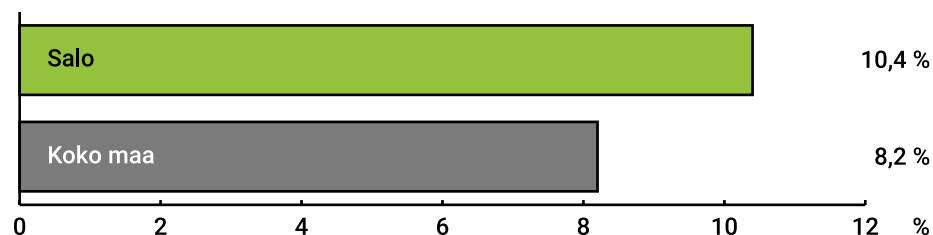
Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoivien asukkaiden Salo

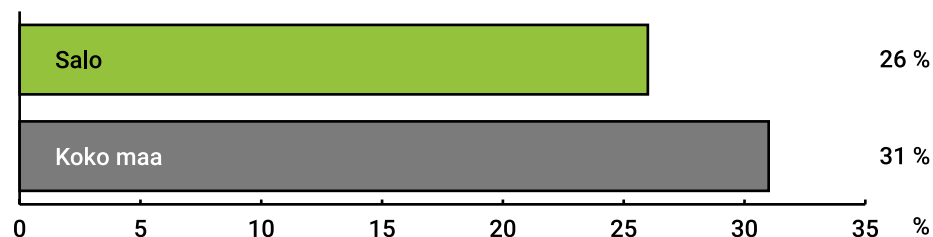
Kuvio 1. Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 0-17 -vuotiaat vuoden aikana, % samanikäisestä väestöstä, (Sotkanet¹)

Tilanne v. 2024: Salo 5,4 %, koko maa 3,4 %

Kuvio 2. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (kuntien hyte-kertoimen tulosindikaattori), (Sotkanet¹)

Tilanne 2024: Salo 10,4 %, koko maa 8,2 %

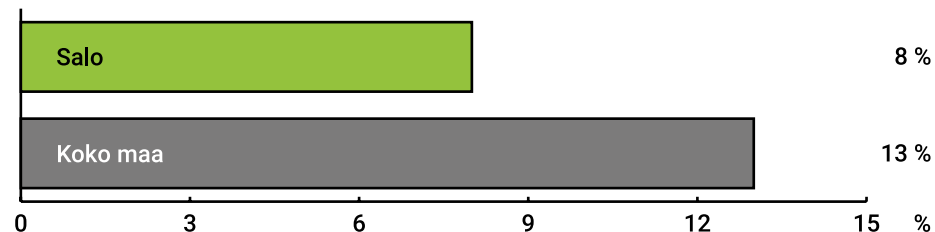

Kuvio 3 a. 4-5 -luokkalaisten ja 8-9 -luokkalaisten, joilla on kolme terveyttä

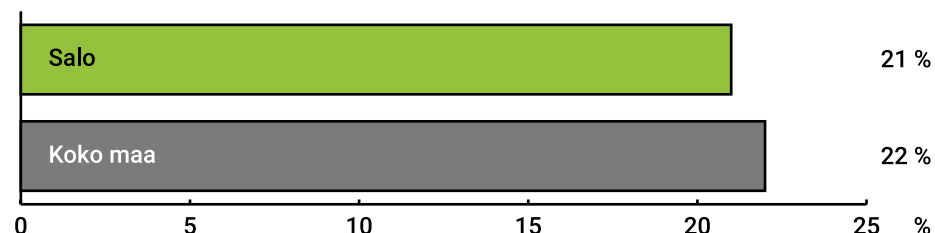
edistävää elintapaa, % -osuus kaikista, (Kouluterveyskysely 2025²)

Terveyttä edistävät elintavat ovat: syö aamupalaa joka arkipäivä, liikkuu vähintään tunnin päivässä ja nukkuu mielestään tarpeeksi (4-5 lk) / nukkuu vähintään 8 tuntia (8-9 lk).

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaisten: Salo 26 %, koko maa 31 %

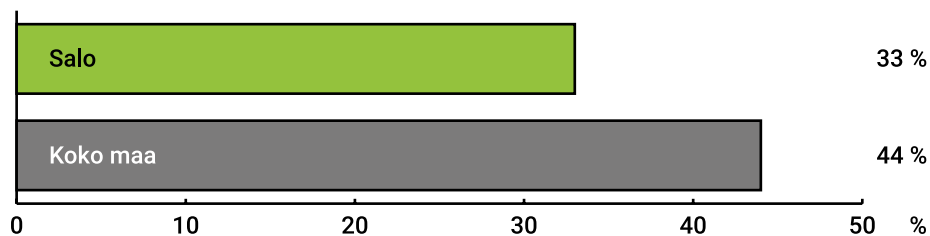

Kuvio 3 b. 8-9-luokkalaisten: Salo 8 %, koko maa 13 %

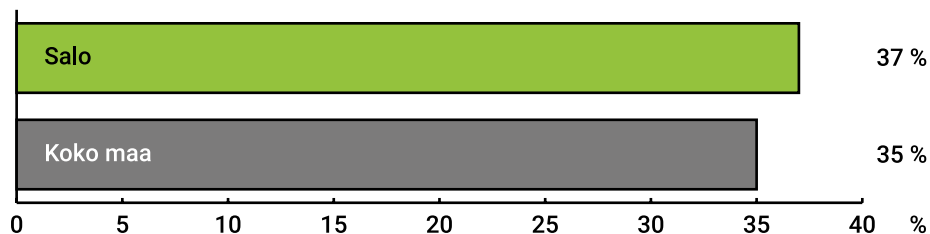
Kuvio 4. Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8-9 -luokkalaisten (kuntien hyte-kertoimen tulosindikaattori), (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: Salo 21 %, koko maa 22 %

Kuvio 5. Ei syö koululounasta päivittäin, (Kouluterveyskysely 2025²)

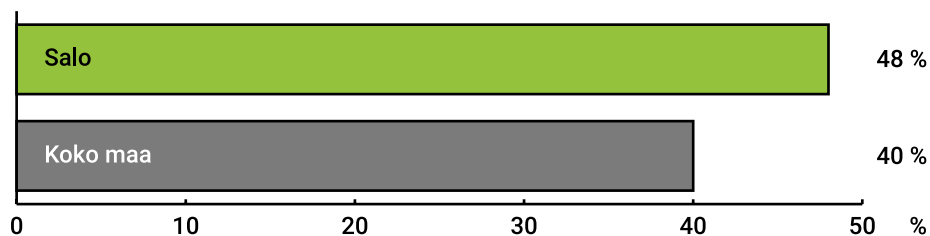
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 33 %, koko maa 44 %

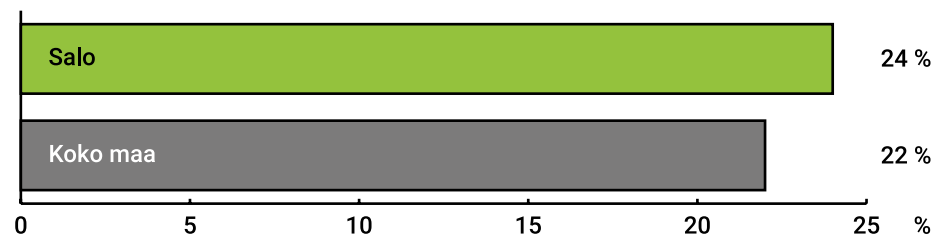
Kuvio 6 a. Fyysinen suorituskyky (MOVE -mittaus) on mahdollisesti terveyttä ja hyvinvointia kuluttavalla tai haittaavalla tasolla, % -osuus kaikista 5. ja 8. luokan oppilaista, (Opetushallitus³)

Laskenta sisältää kaikki fyysisen toimintakyvyn osa-alueet.

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 37 %, koko maa 35 %

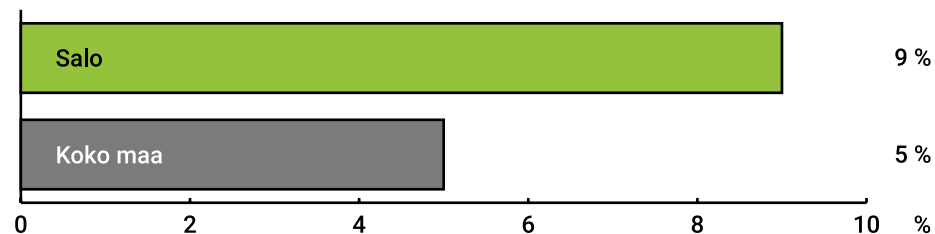

Kuvio 6 b. 8-9 -luokkalaiset: Salo 48 %, koko maa 40 %

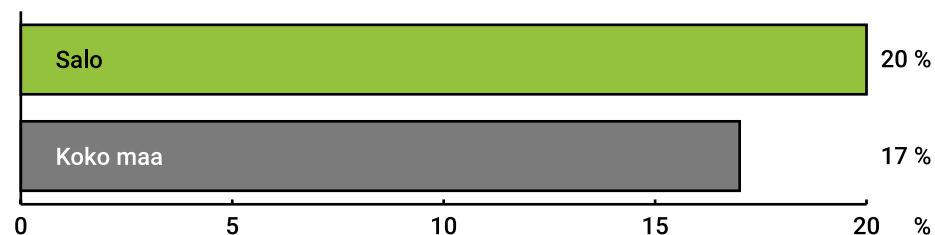
Kuvio 7. Ylipainon yleisyys 2-16- vuotiailla, (Sotkanet¹)

Tilanne v. 2023: Salo 24 %, koko maa 22 %

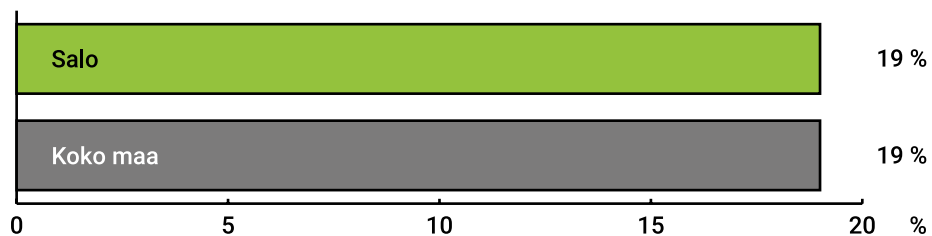
Kuvio 8. Käyttänyt tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja vähintään kerran, % 4-5 -luokan oppilaista, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 9 %, koko maa 5 %

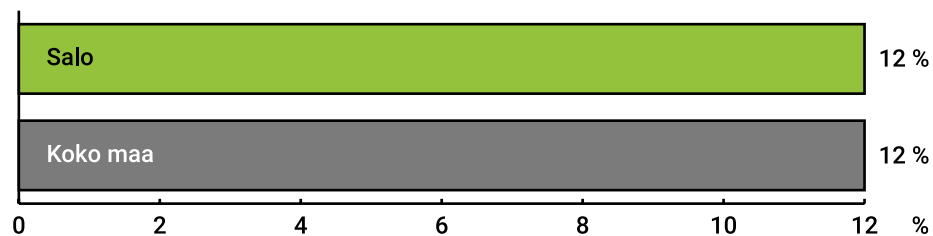

Kuvio 9 a. Käyttää nykyisin tupakkaa, sähkö tupakkaa, nuuskaa tai nikotiinipusseja, % 8-9 -luokkalaisista ja lukion ja ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijoista, (Kouluterveyskysely 2025²)

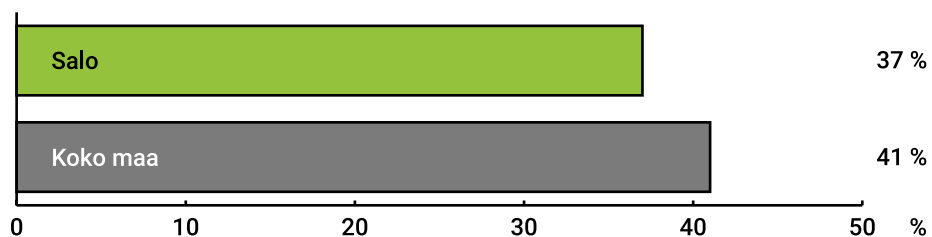
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 20 %, koko maa 17 %

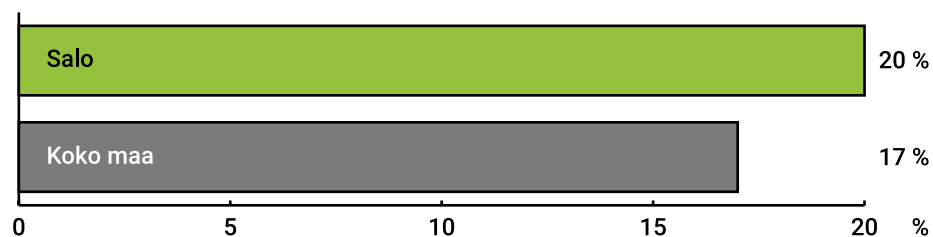
Kuvio 9 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 19 %, koko maa 19 %

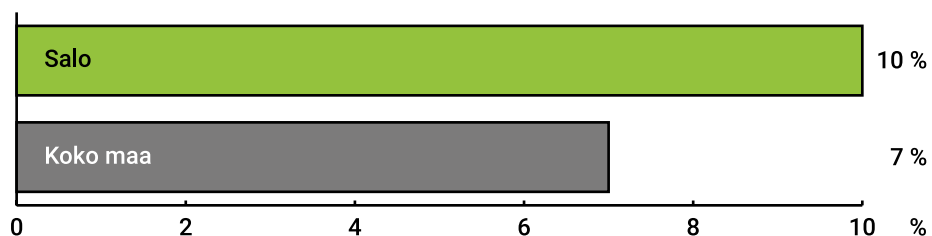
Kuvio 10 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 12 %, koko maa 12 %

Kuvio 9 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 37 %, koko maa 41 %

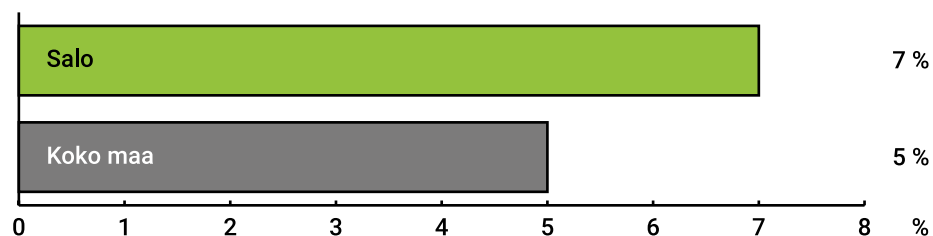

Kuvio 10 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 20 %, koko maa 17 %

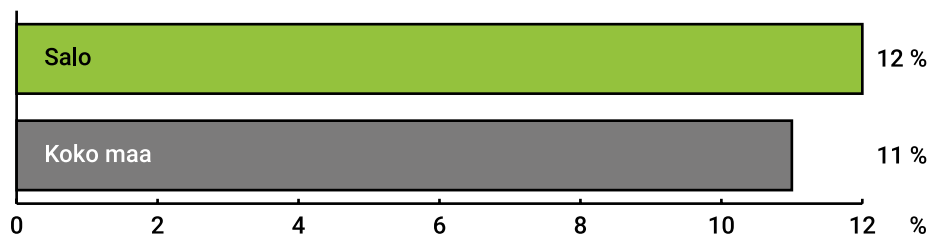
Kuvio 10 a. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 10 %, koko maa 7 %

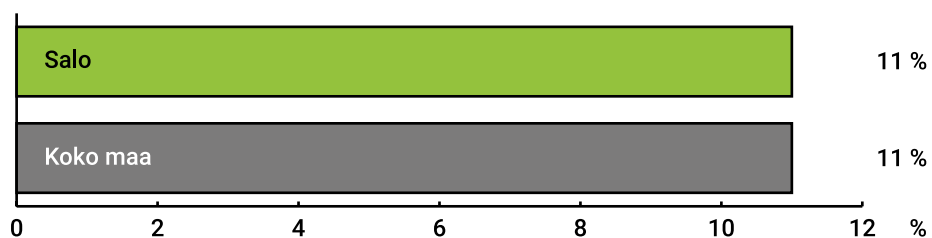

Kuvio 11 a. Liialliseksi koettu netin käyttö (summaindikaattori Excessive Internet Use), % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

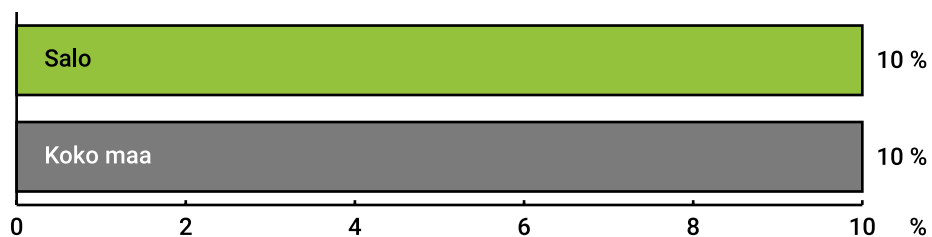
Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 7 %, koko maa 5 %

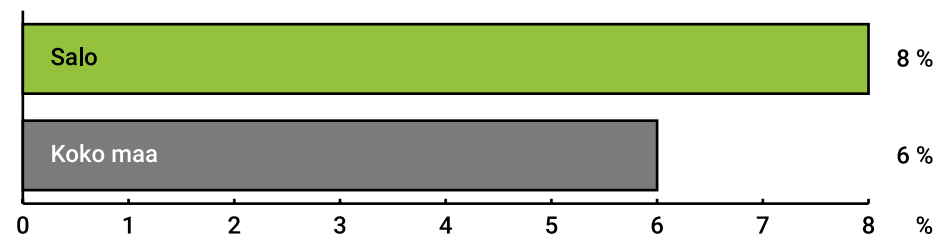
Kuvio 11 b. 8-9 -luokkalaiset: Salo 12 %, koko maa 11 %

Kuvio 11 c. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 11 %, koko maa 11 %

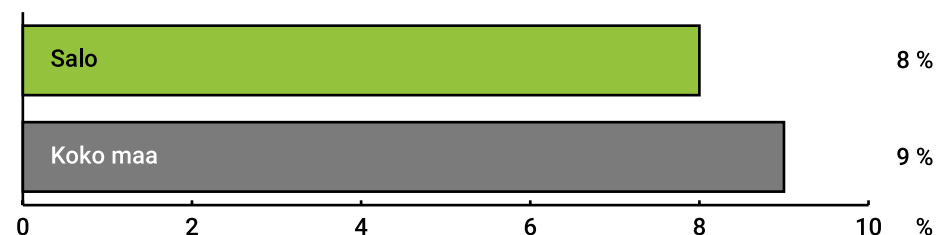

Kuvio 11 d. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 10 %, koko maa 10 %

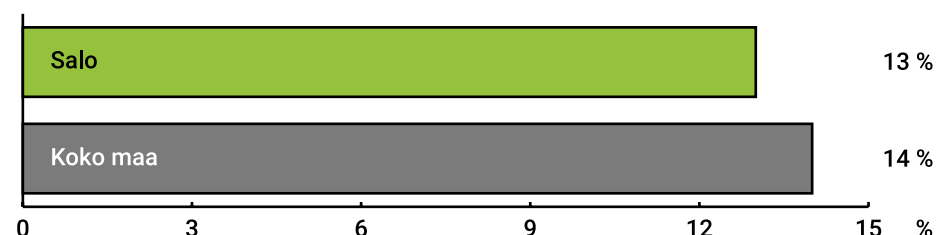

Kuvio 12 a. Kokeillut laittomia huumeita vähintään kerran, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 8 %, koko maa 6 %

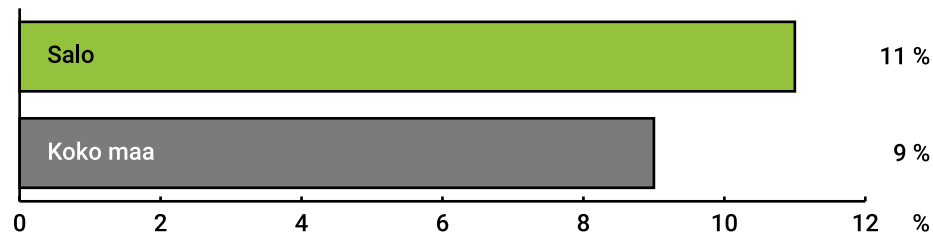

Kuvio 12 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 8 %, koko maa 9 %

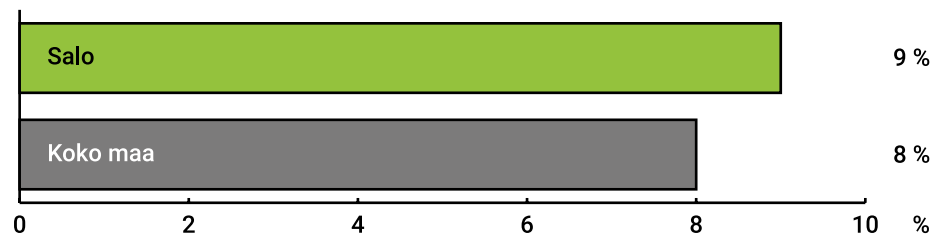
Kuvio 12 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 13 %, koko maa 14 %

Viihtyisä ja turvallinen Salo

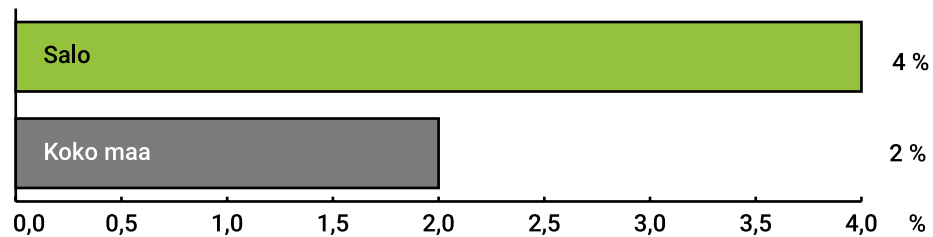

Kuvio 13 a. Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % samanikäisistä, lähde (Kouluterveyskysely 2025²)

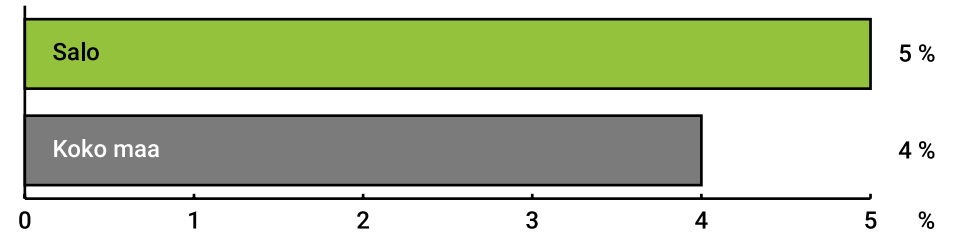
Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 11 %, koko maa 9 %

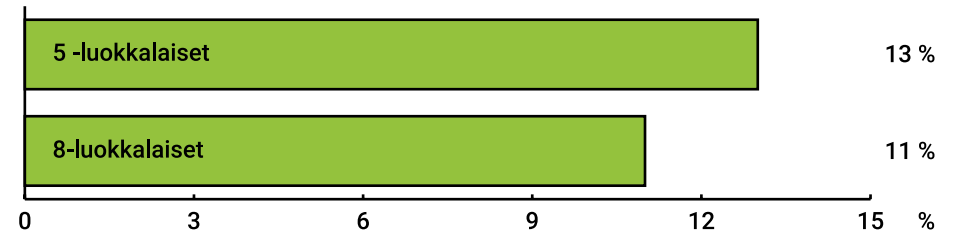
Kuvio 13 b. 8-9 -luokkalaiset: Salo 9 %, koko maa 8 %

Kuvio 13 c. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 4 %, koko maa 2 %

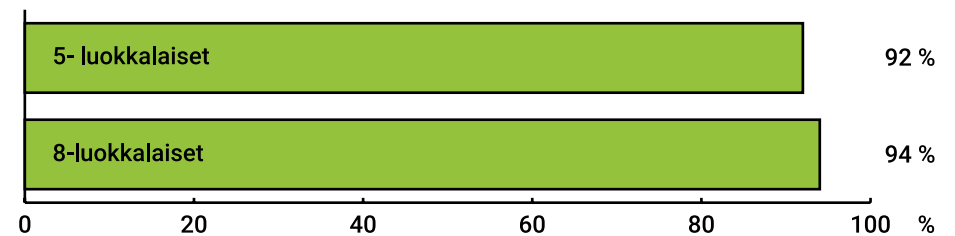

Kuvio 13 d. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 5 %, koko maa 4 %

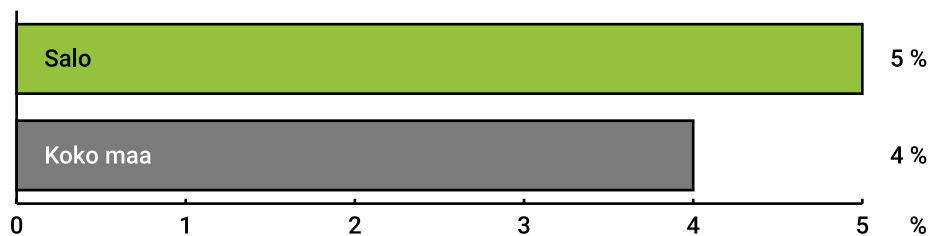
Kuvio 14 a. Hyvinvointiprofiilikyselyn kysymys ”Minua pelottaa koulussa”, (Salon koulujen hyvinvointiprofiilikysely⁴)

Tilanne 2025: 5 -luokkalaiset 13 %, 8-luokkalaiset 11 %

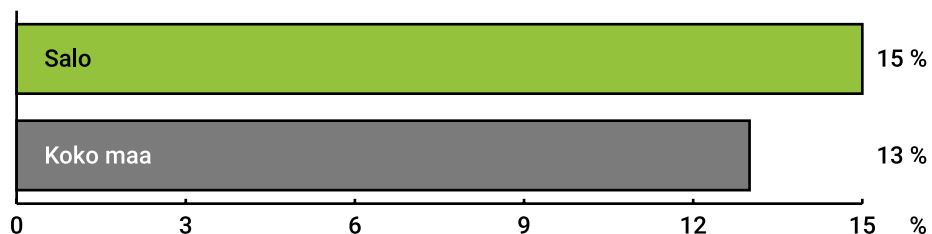
Kuvio 14 b. Hyvinvointiprofiilin kysymys ”Minua ei kiusata koulussa”, (Salon koulujen hyvinvointiprofiilikysely⁴)

Tilanne 2025: vastaus neutraali tai ei kiusata, 5- luokkalaiset 92 %, 8-luokkalaiset 94 %

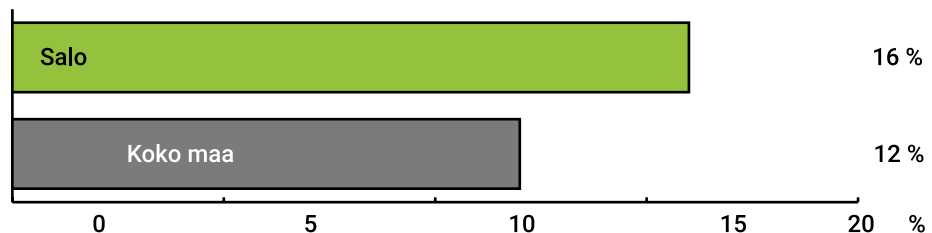
Kuvio 15. Tuntee itsensä usein yksinäiseksi, 4-5 -luokkalaiset, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 5 %, koko maa 4 %

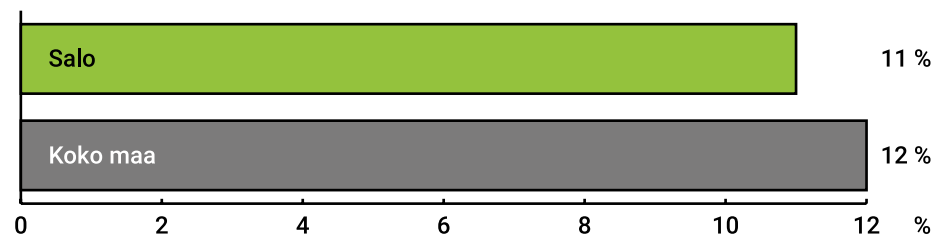

Kuvio 16 a. Tuntee itsensä yksinäiseksi, 8-9 -luokkalaiset, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

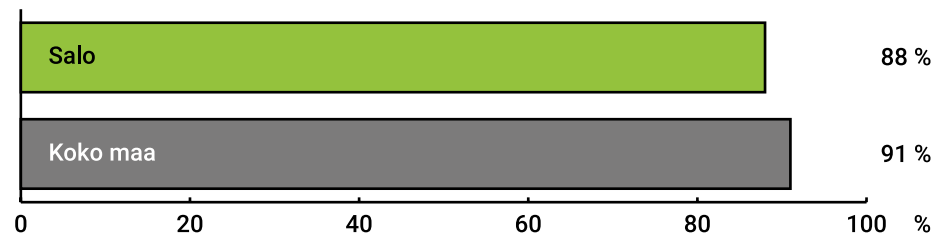
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 15 %, koko maa 13 %

Kuvio 16 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 16 %, koko maa 12 %

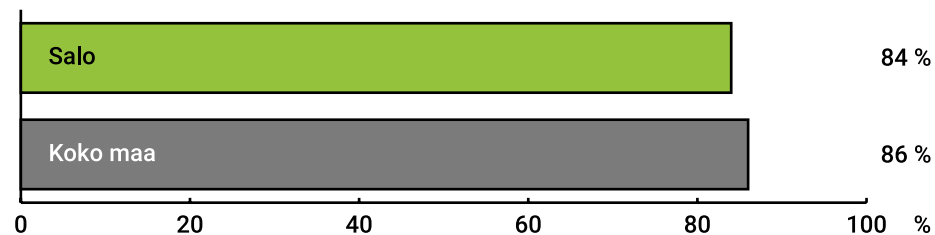

Kuvio 16 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 11 %, koko maa 12 %

Kuvio 17 a. Tuntee, että koulussa on aina tai usein turvallinen olo, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 88 %, koko maa 91 %

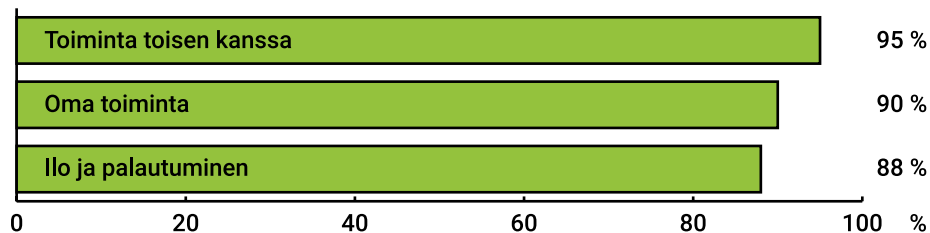

Kuvio 17 b. 8-9 -luokkalaiset: Salo 84 %, koko maa 86 %

Mittari 18. Harrastuskyselyn tulokset

Kaupungin harrastustoimintaa järjestävät palvelut kysyvät osallistujien kokemuksia harrastustoiminnassa viihtymisestä.

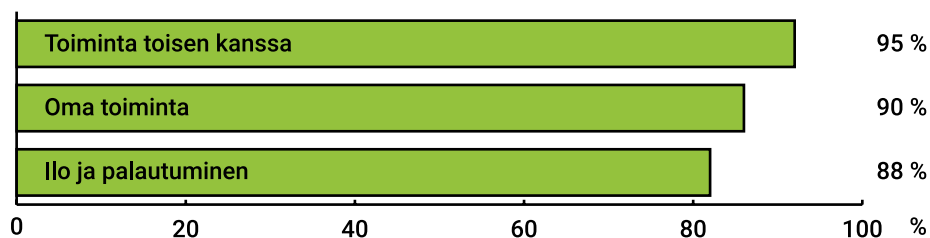
Tiedot raportoidaan vuodesta 2026 alkaen

Kuvio 19 a. Hyvinvointiprofiilikyselyn osa-alueet toiminta toisten kanssa, oma toiminta, ilo ja palautuminen, (Salon koulujen hyvinvointiprofiilikysely⁴)

Tilanne 2025: vastaus neutraali tai positiivinen

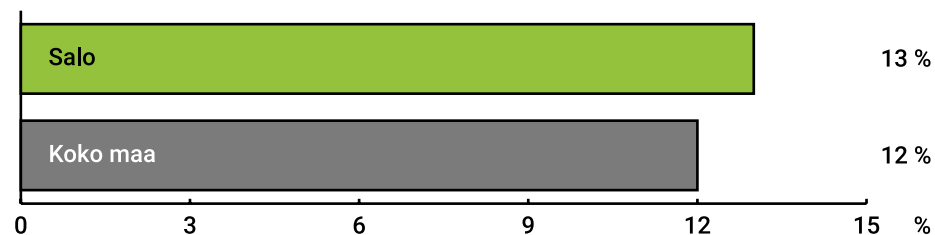
5-luokkalaisten: Toiminta toisten kanssa 95 %. Oma toiminta 90%. Ilo ja palautuminen 88 %

Kuvio 19 b. 8-luokkalaisten: Toiminta toisten kanssa 92 %. Oma toiminta 86 %. Ilo ja palautuminen 82 %

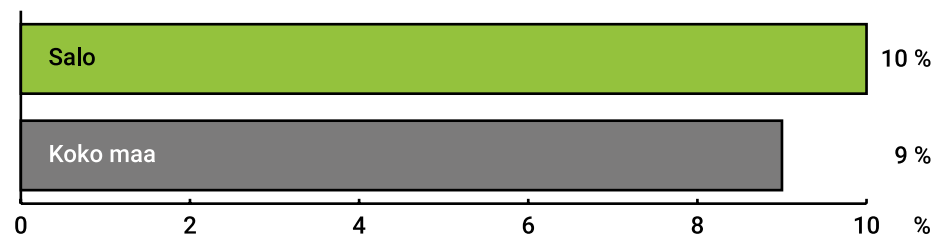
Mittari 20. Perusopetuksen oppilaiden uimataito 2. ja 9. luokan päättyessä, % vaatimukset täyttävät oppilaat kaikista

Tiedot raportoidaan v. 2026 alkaen

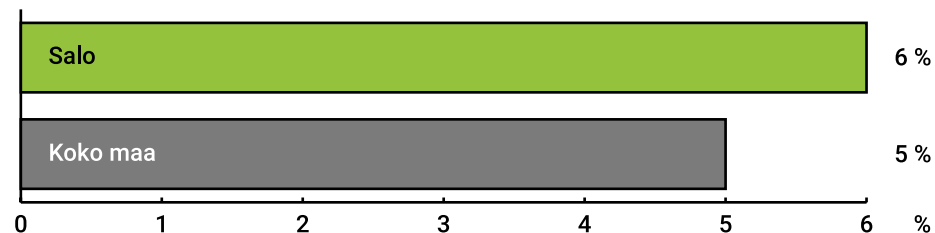

Kuvio 21 a. Kokenut vanhempien fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % samanimäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

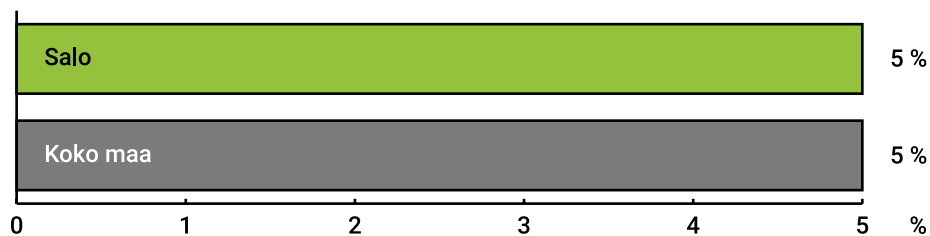
Tilanne v. 2025: 4-5-luokkalaisten: Salo 13 %, koko maa 12 %

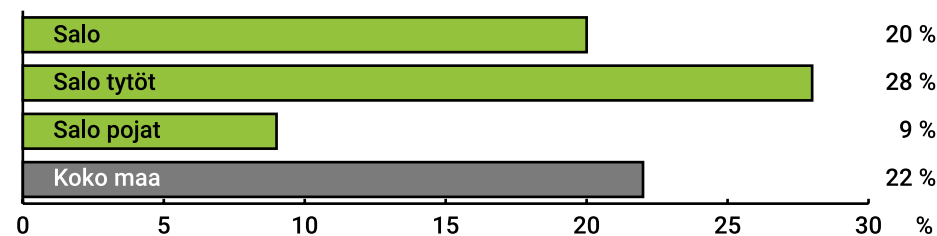
Kuvio 21 b. 8-9-luokkalaisten: Salo 10 %, koko maa 9 %

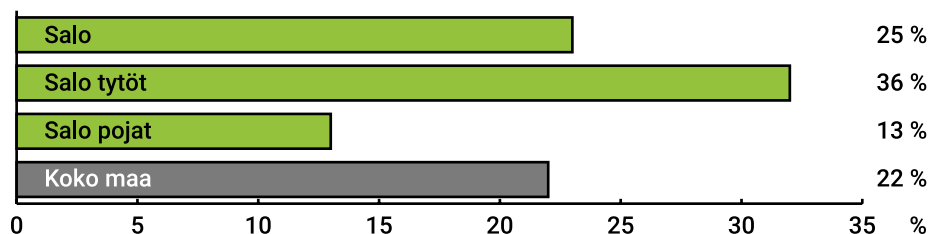
Kuvio 21 c. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 6 %, koko maa 5 %

Kuvio 21 d. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 5 %, koko maa 5 %

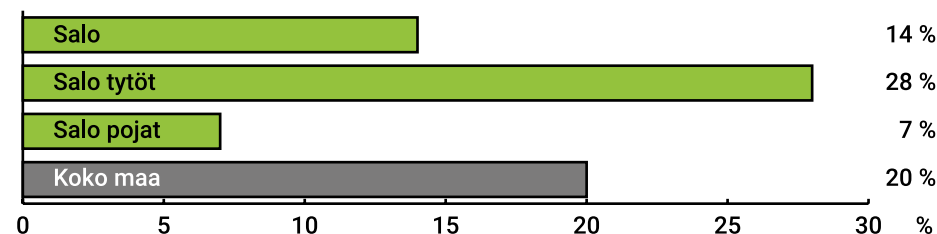

Kuvio 23 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat Salo 20 % (tytöt 28 %, pojat 9 %), koko maa 22 %

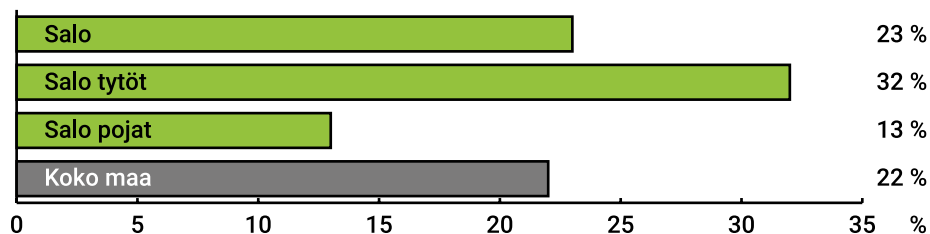

Kuvio 22. Kokenut seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä vuoden aikana, 4-5 -luokkalaiset % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset Salo 13 % (tytöt 17 %, pojat 9%), koko maa 11 %

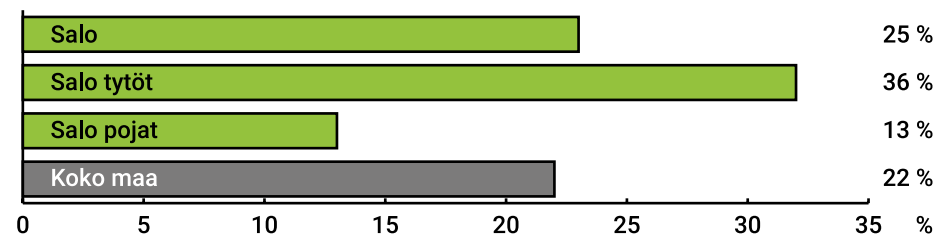
Kuvio 23 c. Amm. oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat Salo 14% (tytöt 28 %, pojat 7 %), koko maa 20 %

Kuvio 23 a. Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, 8-9 -luokkalaiset, lukion ja amm.oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat, % samanikäisistä, (Kouluterveyskysely 2025²)

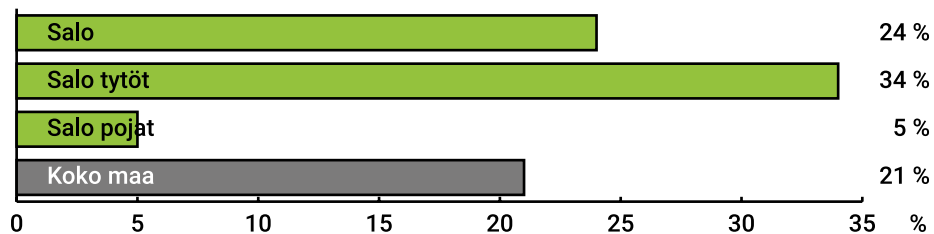
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset Salo 23 % (tytöt 32 %, pojat 13 %), koko maa 22 %

Yhteisöllinen Salo

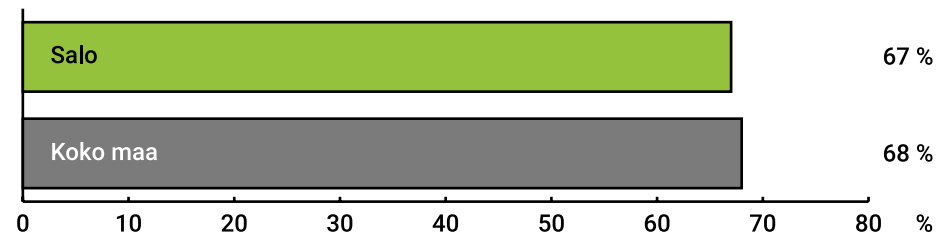

Kuvio 24 a. Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, (Kouluterveyskysely 2025²)

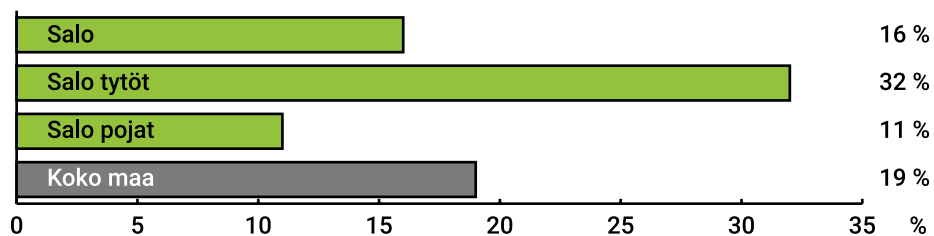
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 25 % (tytöt 36 %, pojat 13%), koko maa 22 %

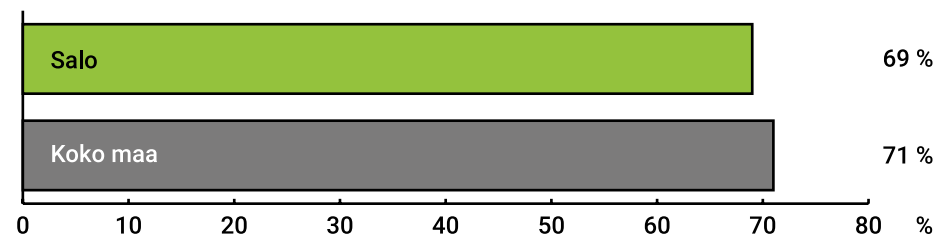
Kuvio 24 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 24 % (tytöt 34 %, pojat 5%), koko maa 21 %

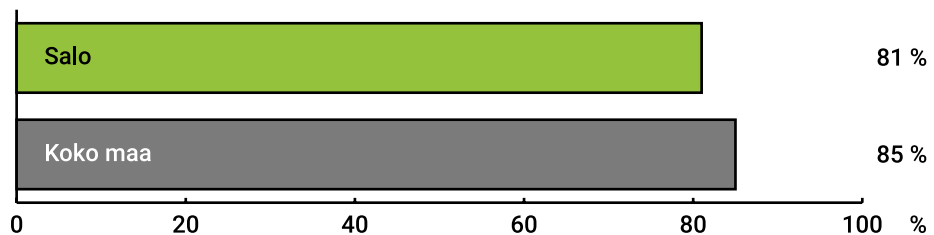
Kuvio 25 b. 8-9 -luokkalaiset: Salo 67 %, koko maa 68 % (tytöt 56 %, pojat 77 %)

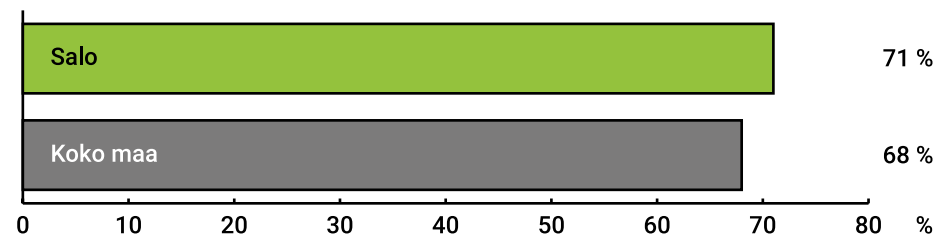
Kuvio 24 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 16 % (tytöt 32 %, pojat 11%), koko maa 19 %

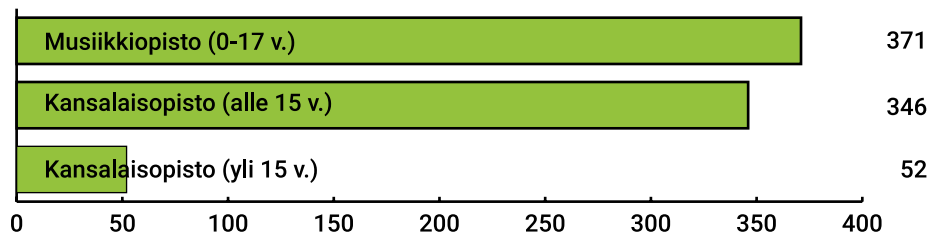
Kuvio 25 c. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 69 %, koko maa 71 %

Kuvio 25 a. Tyytyväinen elämäänsä tällä hetkellä, (Kouluterveyskysely 2025²)
Tilanne v. 2025: 4-5 -luokkalaiset: Salo 81 %, koko maa 85 %

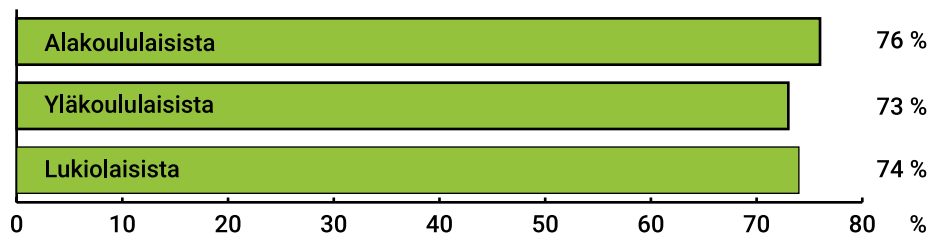

Kuvio 25 d. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 71 %, koko maa 68 %

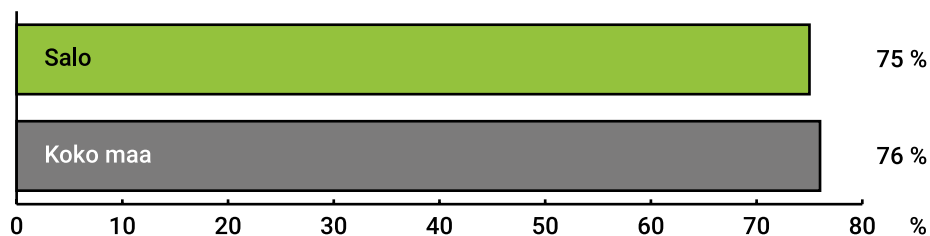
Kuvio 26. Taiteen perusopetukseen osallistuvien lasten ja nuorten määrä, (Salon kaupunki⁵)

Tilanne v. 2025: musiikkiopisto (0-17 v.) 371, kansalaisopisto 346 (alle 15 v.), 52 (yli 15 v.)

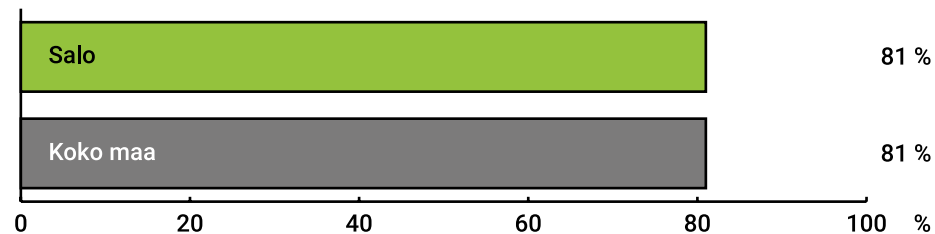
Kuvio 27. Koulujen hyvinvointiprofiili kysymys: "Minua pidetään koulussa ihmisenä, jolla on merkitystä", (Salon koulujen hyvinvointiprofiilikysely⁴)

Tilanne v. 2025: 76 % alakoululaisista, 73 % yläkoululaisista ja 74 % lukiolaisista vastasi väittämään positiivisesti tai hyvin positiivisesti.

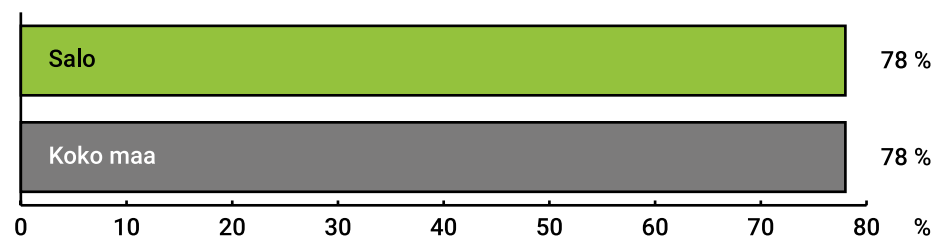

Kuvio 28 a. Voi vaikuttaa siihen, millainen omasta tulevaisuudesta tulee, (Kouluterveyskysely 2025²)

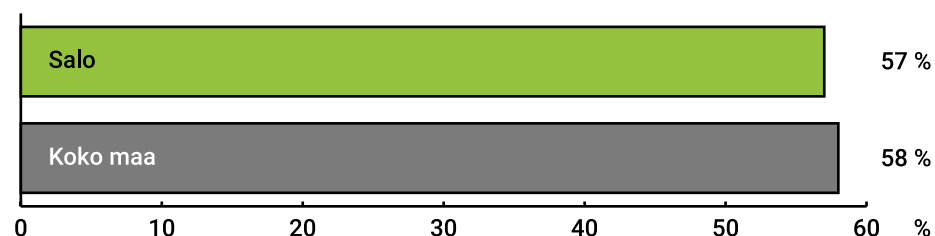
Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 75 %, koko maa 76 %

Kuvio 28 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 81 %, koko maa 81 %

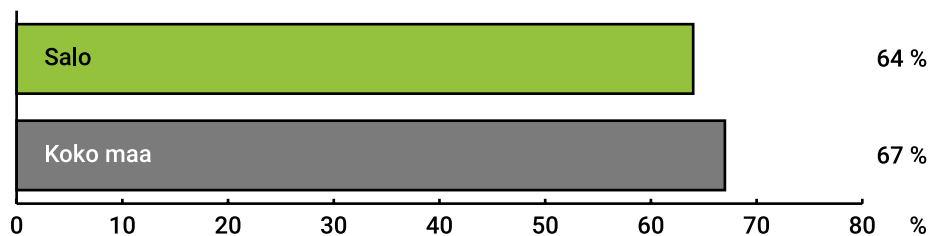

Kuvio 28 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 78 %, koko maa 78 %

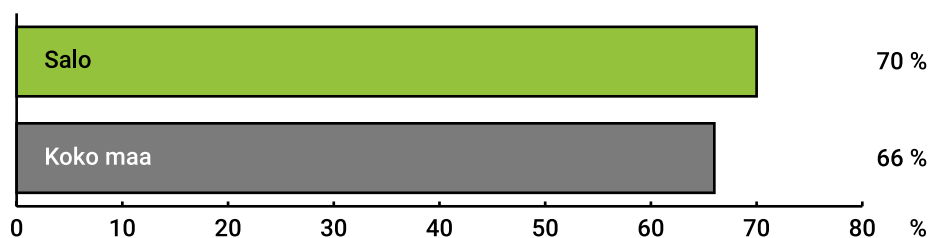

Kuvio 29 a. Luottaa saavansa apua, kun tarvitsee, (Kouluterveyskysely 2025²)

Tilanne v. 2025: 8-9 -luokkalaiset: Salo 57 %, koko maa 58 %

Kuvio 29 b. Lukion 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 64 %, koko maa 67 %

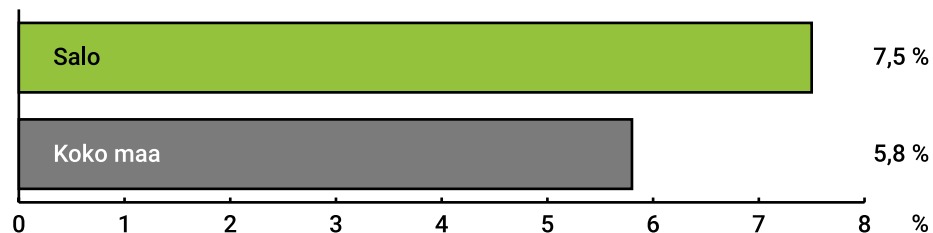
Kuvio 29 c. Ammatillisen oppilaitoksen 1.-2. vuoden opiskelijat: Salo 70 %, koko maa 66 %

Mittari 30. Kaupungin harrastustarjonnan (kaupungin ja kaupungin tukemien yhdistysten järjestämä) laajuus ja saavutettavuus

Tiedot raportoidaan v. 2026 alkaen.

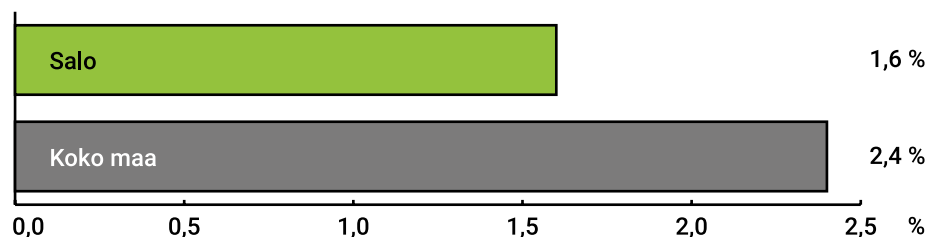
Koko väestön ja työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoivien asukkaiden Salo

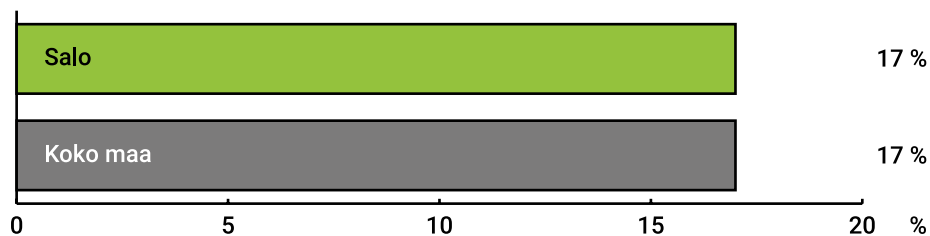
Kuvio 31. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (kuntien hyte-kertoimen tulosindikaattori), (Sotkanet¹)

Tilanne 2024: Salo 7,5 %, koko maa 5,8 %

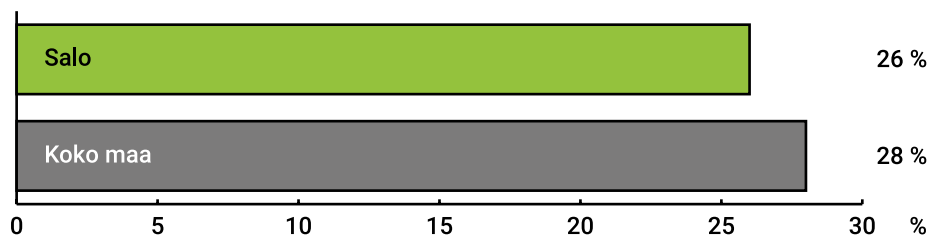
Kuvio 32. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64 -vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (kuntien hyte-kertoimen tulosindikaattori), (Sotkanet¹)

Tilanne 2024: Salo 1,6 %, koko maa 2,4 %

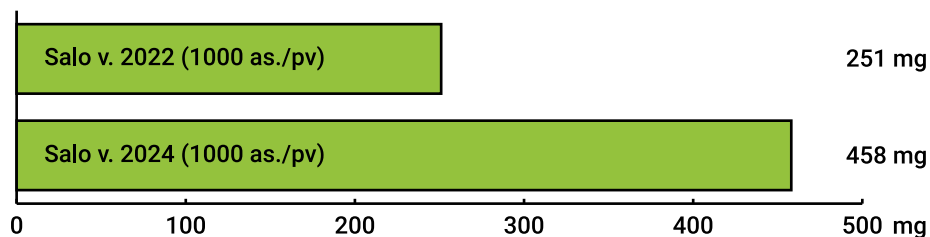
Kuvio 33. Päivittäin tupakka- tai nikotiinituotteita käyttävien osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo ja koko maa 17 %

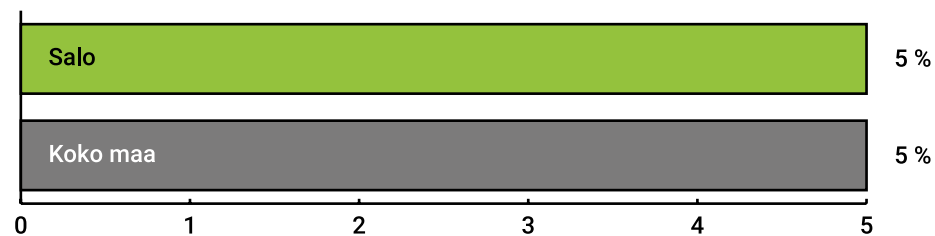
Kuvio 34. Alkoholia liikaa käyttävien osuus (AUDIT-C), % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 26 %, koko maa 28 %

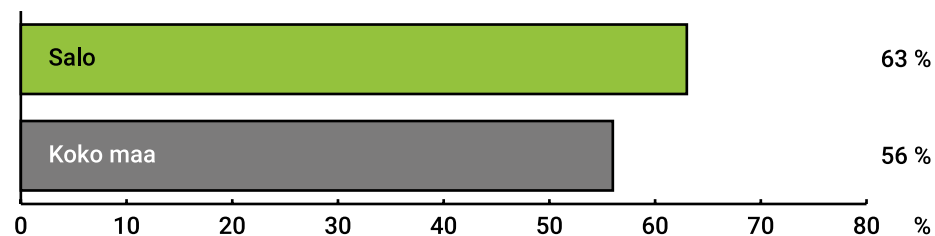
Kuvio 35. Stimulanttihuumeiden käyttö jätevesiverkoston alueella, (THL / oikeuskemia⁷)

Tilanne Salo v. 2022: 251 mg /1000 as./pv, v. 2024: 458 mg /1000 as./pv

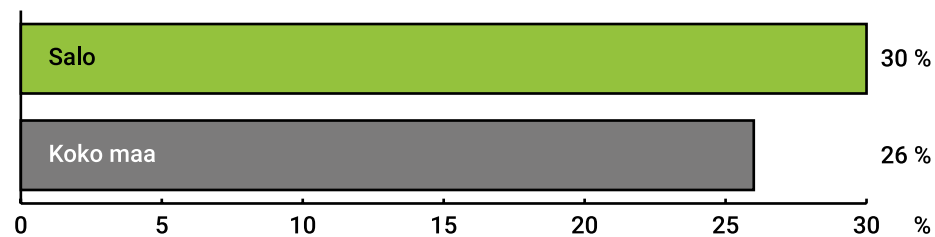
Kuvio 36. Kannabista 12 viime kuukauden aikana käyttäneiden osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo ja koko maa 5 %

Kuvio 37. Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvat, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

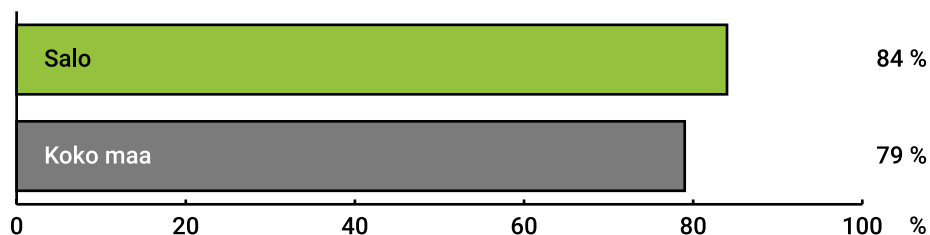
Tilanne v. 2023-2024: Salo 63 %, koko maa 56 %

Kuvio 38. Lihavien osuus (kehon painoindeksi BMI vähintään 30 kg/m²), % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 30 %, koko maa 26 %

Viihtyisä ja turvallinen Salo

Kuvio 39. Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 84 %, koko maa 79 %

Mittari 40. Kirjattujen toimenpiteiden toteutuminen/ edistyminen vuosittain

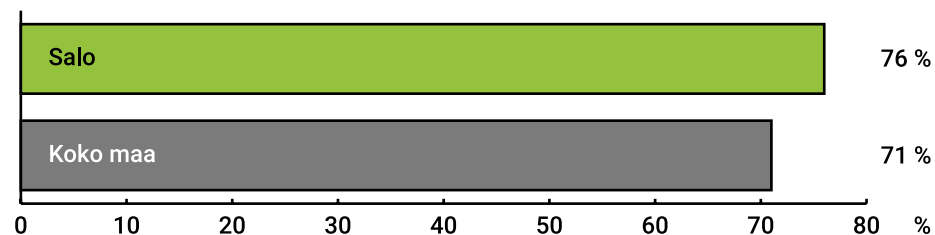
Mittari 41. Ylläpidettävien luontokohteiden määrä ja alueellinen kattavuus

Mittari 42. Valikoitujen luontoliikuntareittien ja- kohteiden kävijämäärä

Mittari 43. Ilmasto- ja ympäristöohjelman tavoitteiden toteuttaminen luonnon monimuotoisuuden edistämisen osalta

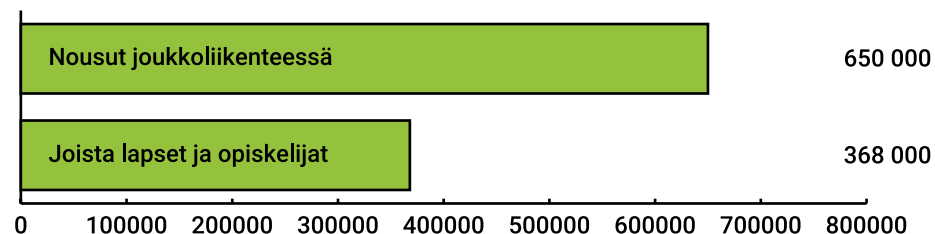
Mittari 44. Primääristen pienhiukkasten päästöt Salossa

Mittarien 40-44 osalta tiedot kirjataan vuodesta 2026 alkaen.

Kuvio 45. Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 76 %, koko maa 71 %

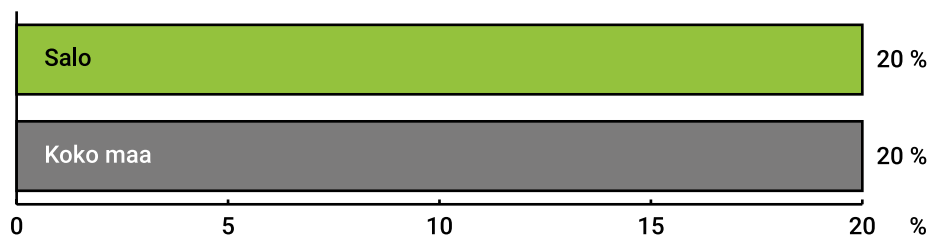
Kuvio 46. Joukkoliikenteen nousumäärät / vuosi ja oppilaskuljetuskyselyjen tulokset turvallisuuden osalta, (Salon kaupunki⁵)

Tilanne 2024: nousut joukkoliikenteessä 650 000, joista lapset ja opiskelijat 368 000. Palveluliikenteen nousuja oli v. 2024 yhteensä 9800 kpl.

Mittari 47. Toteutuneet toimenpiteet

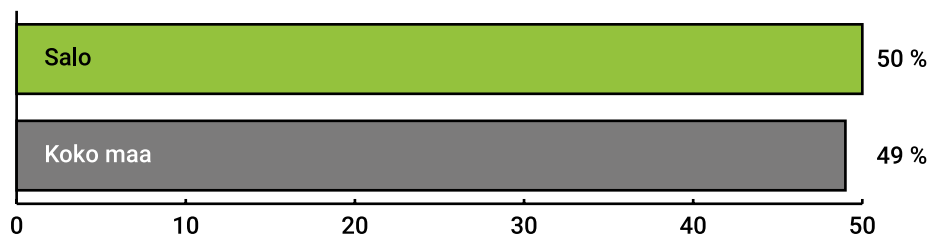
Tiedot kirjataan v. 2026 alkaen.

Yhteisöllinen Salo

Kuvio 48. Psyykkisesti merkittävästi kuormittuneiden osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

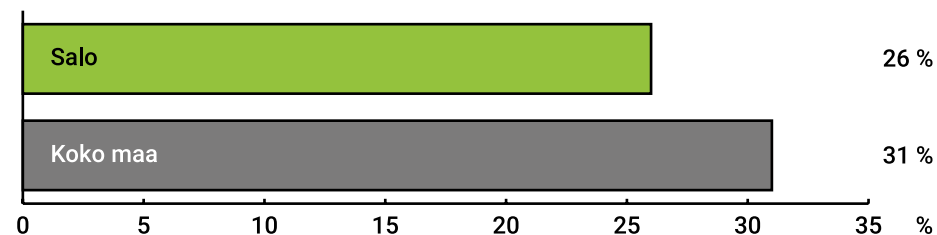
Tilanne v. 2023-2024: Salo ja koko maa 20 %

Kuvio 49. Elämänlaatunsa erittäin hyväksi tai hyväksi kokevien osuus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

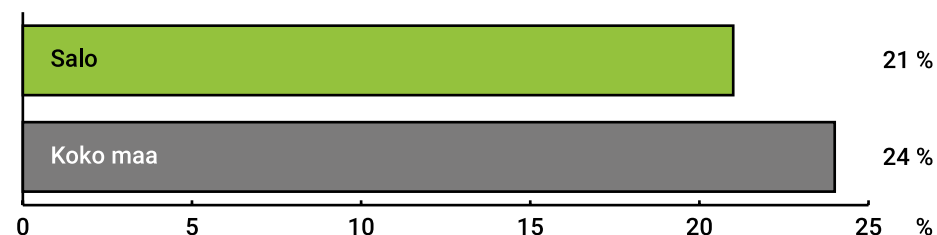
Elämänlaatuindikaattori on muodostettu (THL) WHO8-EUROHIS- mittarin sisältämien kahdeksan kysymyksen pohjalta.

Tilanne v. 2023-2024: Salo 50 %, koko maa 49 %

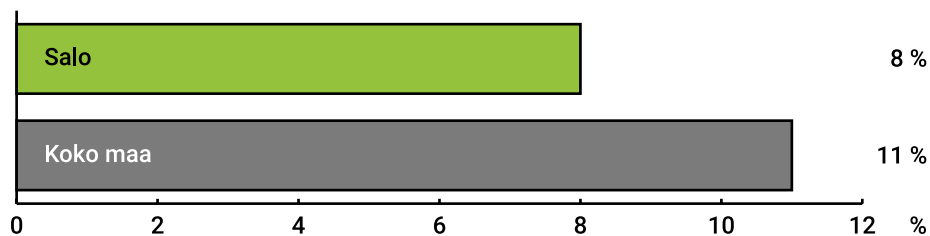
Kuvio 50. Kuukausittain jotain kulttuuripalvelua käyttävät, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 26 %, koko maa 31 %

Kuvio 51. Kirjastopalveluita vähintään kuukausittain käyttävät, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

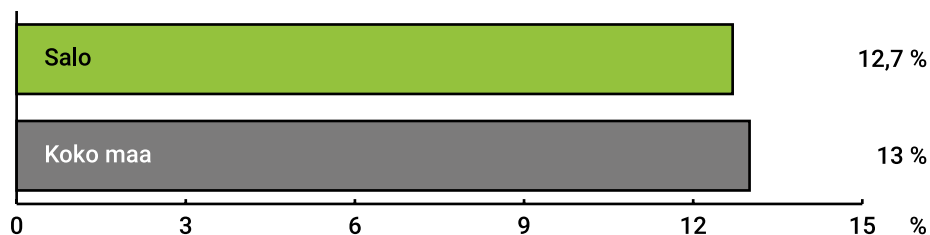
Tilanne v. 2022-2023: Salo 21 %, koko maa 24 %

Kuvio 52. Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 20-64 -vuotiaista, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Sisältää sen väestönosan, jolla osallisuusindikaattorin summapistemäärä on alle 50 p.

Tilanne v. 2023-2024: Salo 8 %, koko maa 11 %

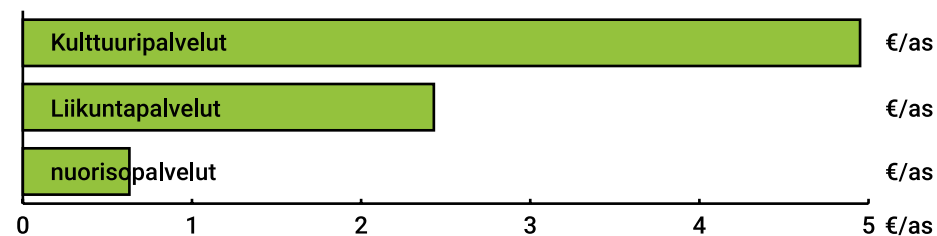

Kuvio 53. Työttömyysprosentti

Tilanne 12/2025 tiedot: Salo 12,7 %, koko maa 13 %

Mittari 54. Kuntalaisten osallistuminen ja/tai tyytyväisyys kunnan järjestämiin vapaa-ajan palveluihin.

Tiedot kirjataan v. 2026 alkaen, eri palvelut asettavat omat tavoitteensa.

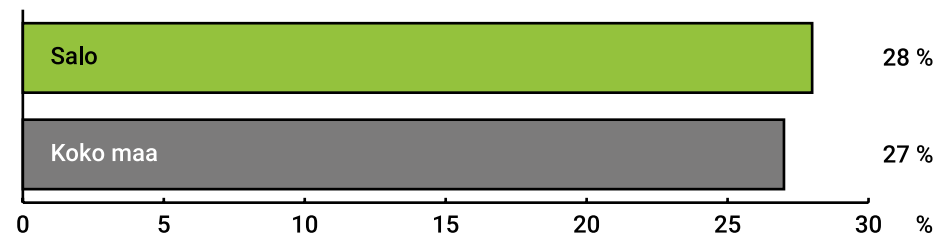

Kuvio 55. Yhdistysten kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoavustusten määrä, € / asukas, (Salon kaupunki⁵)

Tilanne 2024: Kulttuuripalvelut 4,95 € / as, liikuntapalvelut 2,43 € / as., Nuorisopalvelut 0,63 € / as.

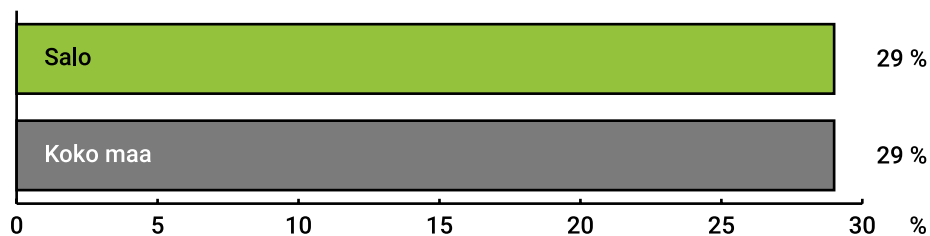
Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvoivien asukkaiden Salo

Kuvio 56. 500 metrin matkan kävelemisessä suuria vaikeuksia, % 75 vuotta täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne 2023-2024: Salo 28 %, koko maa 27 %

Kuvio 57. Arkitoimissa vähintään suuria vaikeuksia kokevien osuus, % 75 vuotta täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Perustuu kysymykseen: "Pystytkö yleensä seuraaviin arkipäivän askareisiin ja toimintoihin?". Kysymyspatterissa alakysymyksinä oli a) tekemään kevyitä kotitöitä b) tekemään kodin pieniä korjaustöitä c) hoitamaan päivittäisiä raha-asioitanne d) käymään ruokakaupassa. Vastausvaihtoehtoina olivat 1) pystyn vaikeuksitta, 2) pystyn, mutta vaikeuksia on jonkin verran, 3) pystyn, mutta se on minulle erittäin vaikeaa ja 4) en pysty lainkaan. Tarkastelussa on mainituista alakysymyksistä vähintään yhteen vaihtoehdon 3) tai 4) vastanneiden osuus.

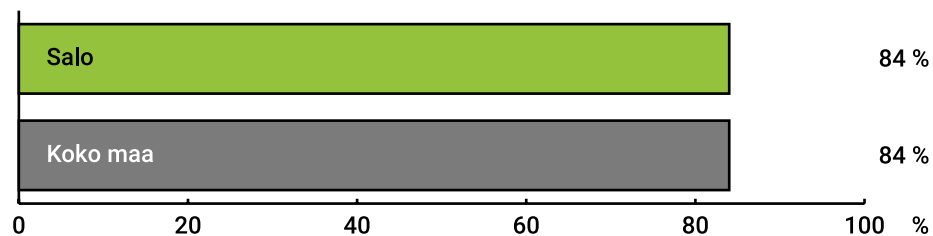
Tilanne 2023-2024: Salo 29 %, koko maa 29 %

Mittari 58. Kirjattujen toimenpiteiden toteutuminen ja tulokset

Tiedot kirjataan v. 2026 alkaen.

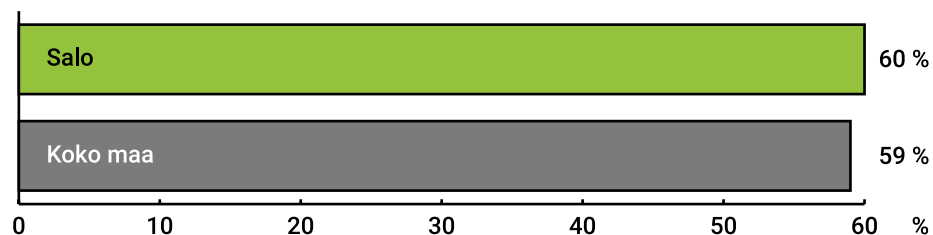
Viihtyisä ja turvallinen Salo

Mittari 59. Paikalleen asennetut penkit puistokäytävien ja kevyenliikenteen väylien varsilla, (Salon kaupunki⁵)

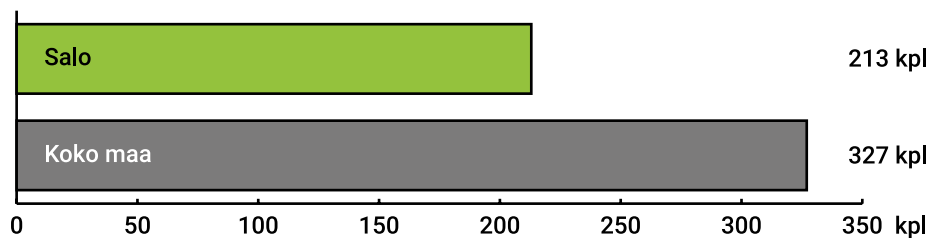
Kuvio 60. Asuinalueensa olosuhteisiin tyytyväisten osuus, % 75 v. täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne 2023-2024: Salo ja koko maa 84 %

Kuvio 61. Päivittäisen elämänsä erittäin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus, % 65 v. täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

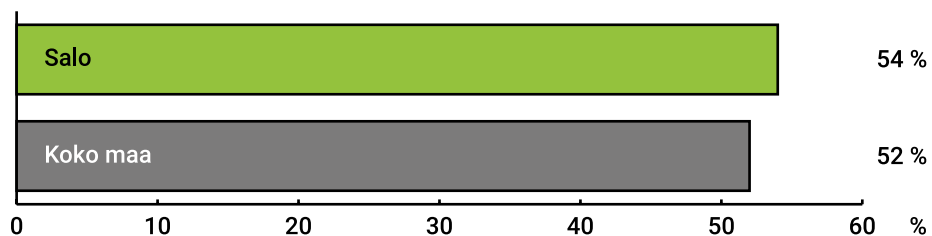
Tilanne 2023-2024: Salo 60 %, koko maa 59 %

Kuvio 62. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitokaudot 65 v. täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä (kuntien hyte-kertoimen tulosindikaattori), (Sotkanet¹)

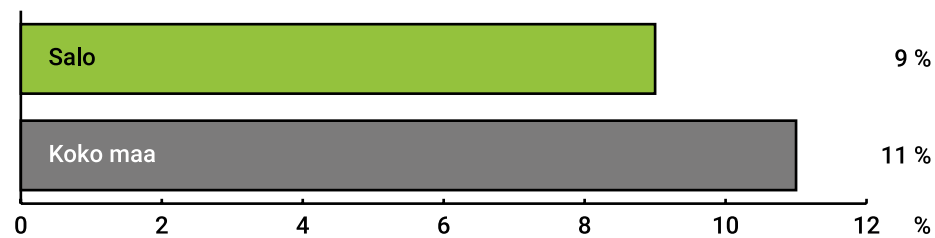
Tilanne 2023-2024: Salo 213, koko maa 327

Yhteisöllinen Salo

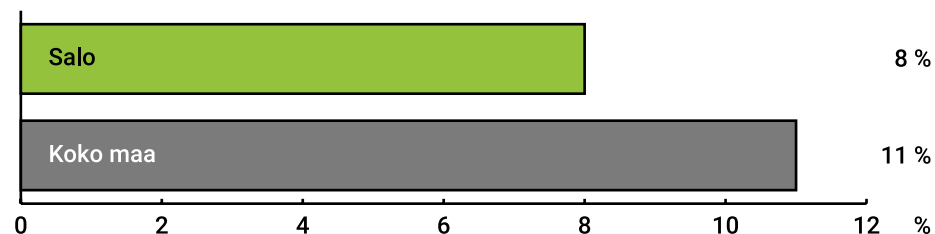
Kuvio 63. Elämänlaatunsa erittäin hyväksi tai hyväksi kokevien osuus, % 65 v. täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne 2023-2024: Salo 54 %, koko maa 52 %

Kuvio 64. Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, % 75 v. täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶)

Tilanne v. 2023-2024: Salo 9 %, koko maa 11 %

Mittari 65. Erittäin heikko osallisuuden kokemus, % 65 v. täyttäneistä, (Terve Suomi -tutkimukset Salo 2023, valtakunnallinen 2024⁶) Sisältää sen väestönosan, jolla osallisuusindikaattorin summapistemäärä on alle 50 p.

Tilanne v. 2023-2024: Salo 8 %, koko maa 11 %

Lähteet:

1. Tilasto -ja indikaattoripankki Sotkanet (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL), www.sotkanet.fi
2. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2025: Kouluterveyskysely 2025 (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL), <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset>
3. Opetushallitus 2025: Move-testien mittaustulokset, 5. ja 8. luokkalaiset, <https://www.oph.fi/fi/move/move-mittaustulokset>
4. Salon kaupungin opetuspalvelut 2025: Koulujen hyvinvointiprofilikysely
5. Salon kaupunki 2024 ja 2025: Kaupungin eri palvelujen keräämät tiedot
6. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2023: Terve Suomi -tutkimus, kuntien (sisältäen Salon) lisätiedon keruu v. 2023, <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/terve-suomi-tutkimus/tulokset#tulokset2023>. ja
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) 2022 ja 2024: Terve Suomi- tutkimus, vuosien 2022 ja 2024 valtakunnalliset kyselytutkimukset (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL), <https://thl.fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/terve-suomi-tutkimus/tulokset#tulokset2024>.
7. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)/ oikeuskemia 2022,2024: Stimulant-tihuumeiden määrät eräiden kaupunkien (sisältäen Salon) jätevesissä.